

THE BRITISH ESPERANTIST

The Official Organ of the British Esperanto Association.

VOL^o IV^a N-RO 42.

JUNIO, 1908.

PREZO 3 PENCOJ.

KOSTO DE ABONO, AFRANKITE.

EN GRANDA BRITUJO.

Por unu jaro ... 3 ŝilingoj.
Unu numero ... 3 pencoj.

EKSTERLANDE.

Por unu jaro ... \$0.75, fr.4, M.3.
Laŭ Internacia Mono ... Sm. 1.50.

Abonoj estas akceptataj de la komenciĝo de ĉiu monato, kaj poŝtmarkoj estas akcepteblaj laŭ efektiva valoro. Sin turni al la Sekretario, 133-136, High Holborn, London, W.C.

REDAKCIO.

Manuskriptoj, k.t.p., devas esti sendataj al la Redaktora Komitato, 133-136, High Holborn, London, W.C.

Pri artikoloj la Komitato rezervas al si la rajton korekti la erarojn de stilo, k.t.p.

Ordinare oni ne povas resendi artikolojn neakceptitajn.

ANONCOJ.

Pri Anoncoj, sin turni al S-ro C. A. G. Browne, 53, Wych-street, London, W.C.

ENHAVO.

	PAGO
Go North! W. M. P. ...	101
Etikoj. Novelo de A. KOEMAN ...	102
The Jackdaw of Rheims (Barham), trad. J. W. EGGLETON ...	106
Esperanto kaj la Ĥina Lingvo. ŜU KE LO. ...	107
Libraro kaj Gazetaro ...	108
Alilandaj Sciigoj... ..	110
Esperantista Centra Oficejo, Cirkuleroj ...	111
Diversaĵoj... ..	112
Chronicle	113
How to Start and Keep Going an Esperanto Group. W. M. PAGE ...	115
B.E.A. Annual Report	117
B.E.A. Candidates for Membership, Exams., &c. ...	118
F.K.I.—Alvokoj kaj Avizoj	120

Go North!

This is our advice to all Esperantists who desire to make the most of their Whitsuntide holiday.

The meetings of Esperantists in Edinburgh present a unique opportunity of seeing Scotland, and the beautiful "Metropolis of the North"—the "Modern Athens," "Edina, Scotia's Darling Seat"—under the most favourable auspices.

"Thy sons, Edina! social, kind,
With open arms the stranger hail,"

sang Robert Burns, the Scottish poet; and the national reputation for hospitality associated with the freemasonry of Esperantism will make a combination irresistibly attractive.

To the magnetism of its beautiful situation and the personality of its citizens is added this year the trappings of a city of white—the Scottish National Exhibition. With regard to this exhibition it may be said that while it cannot boast of thirty miles of walks, or a bewildering array of courts and palaces, it is possible to take it all in in an hour or two, and find some leisure for listening to good music, or looking at some representative Scottish art. There are merits in a small exhibition as well as in a large one.

Mr. James Malloch, 34, Castle-street, Edinburgh, will send a map of Edinburgh and programme of the local arrangements on receipt of a stamped addressed newspaper wrapper.

The *Akceptejo* will be found at the Society of Arts Hall, 117, George-street, Edinburgh (west end), and will be open on Saturday from 9 to 11, on Sunday from 8.30 to 10.15, and on Monday from 9 to 11. Excursions will start from the *Akceptejo* as shown in the programme.

At four o'clock on Saturday, June 6, a great public demonstration will take place in the concert-hall of the

Scottish National Exhibition. Colonel Pollen will preside, and an attractive popular programme will be presented. The object of this meeting is—frankly—propaganda.

On Whit-Sunday church services and short excursions have been arranged.

On Whit-Monday a conference will take place in the Exhibition between 2 and 4 o'clock. Colonel Pollen will recount his recent experiences in the East; papers will be read by Mr. W. W. Mann on "Esperanto Progress" and Mr. G. Douglas Buchanan on "Esperanto in the Business World," and there will be a discussion. The annual meeting of the B.E.A. will take place at 5 o'clock, and the Council meeting at 6.30.

All who intend to be present, whether ordering accommodation or not, are requested to inform Mr. Malloch, by postcard, as soon as possible; and all visitors are requested to report themselves at the *Akceptejo*.

A good book on Edinburgh is "Picturesque Edinburgh," by Robert Louis Stevenson, which has recently been republished by Seeley and Co. in a cheap edition at 6d. We also draw attention to a penny Guide to Edinburgh in Esperanto, procurable from the B.E.A.

I have made special arrangements whereby Esperantists *not resident in Edinburgh*, attending the meetings on June 6 and 8, will get into the exhibition at half-price—viz., 6d. The tickets are not on sale at the exhibition, and must be obtained from me. They will be on sale at the *Akceptejo*; but visitors who cannot attend there may obtain from me bundles of not less than five tickets at the reduced rate, adding 1d. for postage. The tickets will be available either for the Saturday or the Monday. Address letters, Mr. Page, 31, Queen-street, Edinburgh, marking them on top corner "Tickets." W. M. P.

Etikoj.

Novelo de A. KORMAN.

En la kvalito de konstanta medicinisto de Sidor Karpoviĉ mi vizitis lin por sciigi lian sanecon.

Sidor Karpoviĉ, komercisto de virinaj kaj infanaj manteloj, jakoj, "sakoj," jupeoj kaj de aliaj objektoj de tiu ĉi speco, marŝis laŭgapaŝe en la ĉambro, kaj tio ĉi estis malbona signo. Kaj mi divenis la kaŭzon. Tio ĉi estis vera malfeliĉo. La edzo de lia fratino, lia bofrato, ankaŭ komercisto de virinaj kaj infanaj manteloj, jakoj, "sakoj," jupeoj kaj de aliaj objektoj de tiu ĉi speco, subite mortis. Certe, tio ĉi ankaŭ estis granda malfeliĉo, sed ne pro tiu ĉi malfeliĉo Sidor Karpoviĉ ĉagreniĝis.

Lia bofrato mortis, lasinte vidvinon kun kvar malgrandaj infanoj, unu pli malgranda ol la alia. Antaŭ la katastrofo la edzo zorgis la komercon, la edzino la mastrumon kaj la infanojn. Nun la edzino devos preni la profesion de la edzo dum la malfeliĉaj orfoj restos izolaj. Tiel la orfoj per unu fojo perdis ne ŝble la patron, sed ankaŭ la patrino, kiu nun ne havis la tempon por zorgi ilin. Certe, tio ĉi ankaŭ estis granda malfeliĉo, sed ne pro tiu ĉi malfeliĉo Sidor Karpoviĉ nun ĉagreniĝis.

Apenaŭ la bofrato de Sidor Karpoviĉ mortis, apenaŭ liaj efemeraj restaĵoj, parolante noblastile, forlasis la valon de la ploro, la kreditoroj de la mortinto ĉirkaŭis la vidvinon kiel vulturoj kadavron kaj postulis de ŝi la pagon de la ŝuldoj. Ili ne kredis la aferlertecon de la vidvino kaj timis por sia mono. Al la virino minacis bankroto kaj malhonoro. Sendube tio ĉi ankaŭ estis granda, tre granda malfeliĉo, sed, mi denove devas ĝin diri, ne pro tiu ĉi malfeliĉo Sidor Karpoviĉ nun ĉagreniĝis.

La afero estis alia. Ĉar la bedaurinda vidvino ne estis ĵusnaskito, ŝi sukcesis la tagon mem de la katastrofo kaŝi en tre bona loko tri kvaronojn de la komercaĵoj. Tial, kiam la kreditoroj venis minacante aresti la magazenon, ŝi komence ekploris por vekl en ili konsenton kaj simpatian kaj prezentis al ili pitoreske sian teruran situacion; sed ĉar la kreditoroj, post konvena kondolencia esprimo, preelze klarigis al ŝi, ke simpatio kaj morio "ne veturas en sama kaleŝo," ŝi revenis al la prudento kaj diris pli trankvile:

— Vi uzas mian malfeliĉon por premi min, kaj tio ĉi estas kruela. Cetere, se vi insistas, mi estas preta pagi... 40 kopekojn por rublo.

— Kvardek procentoj?! Vi ŝercas? — ili kriis.

La vidvino estis tre serioza, pli serioza ol ĉiam. Ŝi tute ne ŝercis. Ĉu oni povas ŝerci, ĵus enteriginte la edzon? Tial la komercistoj

same serioze respondis, ke ili volas ricevi plene la ŝuldojn aŭ ili arestos la komercaĵojn.

— Tio ĉi estas via kruela rajto! — diris la vidvino malĝoje. Kaj ŝi mem kondukis ilin en la magazenon.

La komercistoj, homoj de granda sperto, tuj komprenis la aferon. Ili eksentis grandan konfuzon, poste provis vekl en la koro de la vidvino senton de honto, dirante ke ŝi riskas malhonori la honestan nomon de sia feliĉega edzo, k.t.p. Sed la vidvino, dirinte, ke ŝia edzo mortis, aldonis fingromontrante sin mem:

— Vivanta hundo estas pli zorginda ol mortinta leono.

La komercistoj komprenis, koleris kaj minacis akuzi ŝin je friponeco kaj anonci ŝin falsa bankrotinto. Tiam la vidvino diris kun larimoj en la okuloj:

— Se vi akuzos min, kaj mi estos arestita, vi unue ne ricevos eĉ kvaronon de la ŝuldo, kaj due vi devos pagi por mia nutro, por mia loĝo en la arestejo kaj por la vivsubteno de miaj infanoj. Sed rememoru, ke mi ne kondukis la aferon, kaj nur mia feliĉega edzo povas esti kulpigata je friponeco. Ĉu mi devas respondi por li? Tamen, se vi volas akordiĝi, se vi pace aranĝigos kun mi... tial mi pagos 50%. Tio estas mia lasta vorto, ĉar pli mi ne povas doni. Nun agu kiel vi volas. Plendu al la tribunalo kaj faru elspezojn, se vi volas peki kontraŭ Dio.

La kreditoroj foriris kaj faris konsilon inter si. En la fino de la finoj ili konfesis ke la vidvino estis propradire tre lerta komercistino, kiu saĝe utiligis la feliĉan okazon de la malfeliĉa morto por dikigi al si la poŝon. Kiu estas malamiko al ŝi mem? 50% sub tia ĉirkonstanco, kiam ŝi povus pagi nur 40 kopekojn aŭ eĉ malpli, estas konsiderinda sumo, por kiu, se oni metos la manon sur la konscienco, oni devas eĉ danki.

Tial la kreditoroj revenis al la vidvino kaj anoncis al ŝi sian konsenton. Ili prezentis al ŝi la kambiojn, la kontojn, la memorandojn kaj aliajn dokumentojn por ricevi 50% de la ŝuldataj sumoj.

La vidvino enpensiĝis kaj diris:

— Mi tre dankas vin por via helpo, amikoj. Sed vi ne estas la solaj kreditoroj de mia feliĉega edzo. Estas ankoraŭ aliaj. Estas Kilin, Jukin, Sedlov, Bannikov, Detki. Kunvenigu ĉiujn, kaj se ili konsentos ricevi la saman porcion, mi pagos al vi per unu fojo, kaj vi defarigos per unu ekbato.

— Al kio ni zorgos pri aliaj? — diris la komercistoj. — Kaj se ili ne konsentos? Se ili volos la plenan sumon? Ni povas decidu nur por ni.

— Miaj amikoj! — klarigis la vidvino. — Ĉu vi volas min ankoraŭ pli malfeliĉigi? Mi

pensas ke mi estas sufiĉe malfeliĉa, perdinte tian edzon... — Kaj la vidvino ekploris.

— Sed kion vi volas? — demandis mire la komercistoj. — Ĉu ni estas sorĉistoj? Ĉu ni povas devigi fremdajn homojn konsenti al nia akordo, se ili ne volas? Virino, kion vi enmetis en vian kapon?

— Pardonu, miaj sinjoroj, ĉu vi ne komprenas ke la solidareco estas la animo de ĉiu afero? Pripensu unu momenton! Jen vi venas kaj konsentas ricevi duonon de la ŝuldo de mia feliĉega edzo. Bonege! Vi ricevas la sumon. Sed post vi restas ankoraŭ aliaj kreditoroj. Ili certe postulos rublon por rublo. Ili rezonos: Jen la vidvino liberigis de la pli granda parto de la ŝuldo, kaj nun ŝi havas por pagi kompare malmulte. Tial ni persekutu ŝin kaj puŝu ŝin en senelirejon.

La komercistoj interrigardis sin.

— Ŝi estas prava! Diable prava virino! — ekkriis unu el ili.

La aliaj aprobe balancis la kapojn.

— Tial mi permesas al mi doni al vi konsilon, — daŭrigis la vidvino, modeste mallevante la okulojn. — Elektu inter vi homon honestan, kiun vi plej konfidas. Ke tiu ĉi homo kolektu ĉiujn kreditorojn laŭ la registro, kiun mi donos al vi. Kiam li estos ricevinta en siajn manojn ĉiujn kambiojn kaj kontojn, li venu al mi, kaj ni ambaŭ aranĝos la aferon laŭ nia farita decido — por 50%.

La komercistoj konsentis kaj foriris.

Ili elektis inter si Ivan'on Kostiĉ, mian kuzon. Li estis homo energia kaj samtempe kreditoro de la mortinto, kiu ŝuldis al li 8,000 rublojn. Post intertempo de semajno li kolektis ĉiujn dokumentojn kaj venis al la vidvino.

Kaj nun okazis ĉirkonstanco, kiu klarigas la koleron de Sidor Karpoviĉ.

La vidvino ekzamenis la dokumentojn kaj trovis ilin en ordo. Mankis nur laambio de 8,000 rubloj de mia kuzo.

— Kaj laambio, apartenanta al vi, sinjoro, kie ĝi estas? — demandis la vidvino.

— Sinjorino, — diris mia kuzo kun mieno de senkulpa ŝafo. — Vi scias ke la pagdato de tiu ĉiambio venos nur post tri monatoj. Ĉar mi bezonis monon, mi ĝin diskontis, la diskontisto ĝin rediskontis, laambio transiris kelkajn manojn, kaj nun mi ne scias, en kiu urbo ĝi estas.

— Kion do ni faros?

— Se vi fidas mian promeson, mi ĵuras al vi, ke kiam, en la pagdato, laambio revenos, mi eladetos ĝin kaj mi ĝin redonos al vi por 4,000 rubloj laŭ la agordo. Se vi estas nekredema, mi estas preta subskribi al vi la promeson, ke mi devas ĝin redoni al vi por tiu ĉi duona sumo.

— Ne, sinjoro! Mi preferas, ke vi subskribu al mi ricevon de 4,000 rubloj je l'konto de la

kambio. Tiam per si mem rezultos ke mi ŝuldas al vi la duan duonon.

— Pardonu, sinjorino, tion ĉi mi ne faros!

— Kial do? Ĉu ne estas al vi egale?

— Ne! Se mi subskribos tiun ĉi ricevon kaj poste mi efektive ricevos de vi 4,000 rublojn, tiam vi povos fanfaroni, ke vi pagis al mi plene, kaj miaj konfidintoj diros, ke mi trompis ilin, ke mi konsilis al ili kontenti je 50% dum mi mem ricevis 100.

— Sed mi diros al ili la veron.

— Sed se ili ne kredos vin? Ne! Mi konsentas oferi 4,000 rublojn, sed mi ne volas perdi mian komercistan honoron.

La vidvino enpensiĝis. Ŝi suspektis embuskon. La tuta ŝuldo estis ĉirkaŭ 60,000 rubloj; sekve la operacio metas en ŝian poŝon 30,000 da pura profito. La tuta demando estas, ĉu ŝi perdos el tiu ĉi sumo 4,000, se la sinjoro trompos ŝin. Prokrasti la tutan aferon por atendi la pagdaton de laambio estis neeble. Unue la kreditoroj volas la monon tuj, minacante tiri ŝin al la juĝejo. Sed proceso estas malbona afero, grava da je neatendaj. Due, dum la tuta tempo de la proceso ŝia komerco estos neebla, la komercaĵoj difektigos en la tenejo kaj fariĝos ekstermodaj. Fine elspezoj, tuta perdo de la kredito... Ne! Ŝi devas konsenti. De alia flanko, subskribita promeso preni duonon por la tuto ne havas forton antaŭ la tribunalo...

Tial la vidvino diris:

— Bone! Mi scias, Sinjoro Kostiĉ, ke vi estas honesta homo, kiu ne volos ekspluati malfeliĉan vidvinon kaj la orfojn de la mortinto, kiu vin amis. Mi volas nenian subskribitan promeson. Via vorto estas por mi pli fort-havanta ol fero kaj stalo.

Tiel la vidvino ricevis la subskribitajn de la edzo dokumentojn je la sumo de 52,000 kaj pagis 26,000 kontante. La kreditoroj estis tre kontentaj, kaj mia kuzo ricevis de ili rekompencon de 2,600 rubloj.

Post tri monatoj li prezentis al la vidvino la kambio kaj postulis la plenan sumon. La vidvino indignis, kriis, ploris, sed nenio helpis, ĉar la kuzo minacis per proceso.

Tiam la vidvino dentogrincante kaj insultante devis pagi. Oni povas bankroti je 60,000, sed ne je 8,000, kaj ĉiun trimonaton oni ne povas bankroti ankau.

Nun oni komprenas, kial Sidor Karpoviĉ, komercisto de virinaj kaj infanaj manteloj, jakoj, "sakoj" kaj de aliaj objektoj de tiu ĉi speco, marŝis kolere en sia ĉambro kaj insultis mian kuzon plej indigne.

— Sed, Sidor Karpoviĉ, — mi rimarkis, — propradire mi ne komprenas la kaŭzon de via kolero. En la fino de finoj mia kuzo ricevis nur sian propran monon.

— Kaj lia promeso? Lia promeso de honesta komercisto preni nur duonon?

— Jes, lia promeso... Sed kial kaj kiel li promesis? Oni minacis, ke li, en kontraŭa okazo, ne ricevos eĉ kvaronon. Pardonu min por la ekzemplo, sed se mi iras en arbaro kaj oni kaptas min por tranĉi al mi la gorgon, kaj mi, por min elaçeti, ĵuras pagi difinitan sumon, ĉu mi efektive devas pagi?

— Jen ekzemplo! — sarkasme ridis Sidor Karpoviĉ. — Kompari rabiston kun komercisto!

— Tute ne! Mi ne volas diri ke komercisto estas rabisto. Sed du diversaj homoj povas fari similan aferon. En unu okazo oni diris: monon aŭ mi prenas perforte la vivon! kaj en la dua: duonon aŭ mi prenas perforte la tuton! En ambaŭ okazoj estas tre nature submetiĝi al la postulo, kaj en ambaŭ okazoj estas tre nature ne plenumi ĝin, se oni povas.

— Vi parolas tiel, ĉar vi ne komprenas la komercistan vivon.

— Mi ne estas komercisto, Sidor Karpoviĉ, sed mi pensas, ke la parolato estas simpla ĉiutagaĵo, ne speciale komercista afero. Cetere, mi ekzamenos ĝin de komercista vidpunkto. Via bofrato subskribis kambion, t.e. faris skribitan promeson pagi. Bone! Mia kuzo faris buŝan promeson cedi al via fratino duonon de tiu ŝuldo. Bone! Sed via bofrato aŭ lia heredinto ne volis plenumi la subskribitan promeson. Kiel do vi povas postuli ke alia plenumu ĝin? Se la unua estas honesta homo, kial la dua estos fripono pro la sama konduto, precipe se la promeso pri la donaco ne estis propravola? Mi povas montri al vi, ke al mia kuzo estis tre facile ricevi ne sole siajn 8,000 rublojn, sed ankoraŭ pli.

— Li efektive ricevis pli. Oni pagis al li 10% da rekompenco.

— Ne! Li povis ricevi ankoraŭ alian monon.

— Kiel do?

— Kio malhelpus al li deteni ankoraŭ fremdan kambion de kelkaj mil rubloj, pagi el sia propra poŝto la kondiĉitan duonon kaj poste postuli de via fratino la tuton?

— Tio ĉi estus ankoraŭ pli granda friponeco. Sed vi ne povas kompreni ĝin. Vi ne estas komercisto. Vi ne havas la komercistan etikon.

— Komercista etiko? Kio ĝi estas?

— Jen! Vi eĉ ne aŭdis pri tiu ĉi besto? — diris Sidor Karpoviĉ sarkasme. — Laŭ la komercista etiko buŝpromeso superas kambion kaj ĉion skribitan. Se vi promesas al mi buŝe, vi devas plenumi la promesiton, ĉar mi ne povas vin devigi per forto fari ĝin, ĝuste pro la manko de via subskribo. Tial unufoja rompo de buŝpromeso faras vin nekredinda por ĉiam. Kambio estas afero tute alia: se vi ne pagas, mi povas vin devigi per la tribunalo fari ĝin.

— Jes! — diris mi ridante. — Same kiel oni

devigis pagi vian fratinon! Jen kio estas via komercista etiko?

— Mia fratino? Vi pensas, ke se mia fratino pagis 50%, oni kalkulas ŝin malhonestaj komercistino?

— Vi parolas malprecize, Sidor Karpoviĉ! Ŝi estas nur duon-malhonestaj komercistino, ĉar unu duonon ŝi pagis.

Mia kunparolanto ridis.

— Mi jam diris, ke vi nenion komprenas en nia komercista etiko. Duonbankroto ne estas malhonestajo. Montru al mi komercistojn, kiuj neniam bankrotis! Vi trovos nur maloftajn unuojn, ĉar ĉiuj aliaj bankrotis du, tri, kvar kaj pli da fojoj. Multaj bankrotas tre regule, kiel se ili havus bankrotfebron. Kaj oni ne plendas. Unu bankrotas al alia, la alia al tria, detala komercisto al maldetalisto, maldetalisto al centra liveristo, centra liveristo al fabrikisto, fabrikisto al siaj kreditoroj. La homoj estas ligitaj per solidara bankrotado. Unu mano lavas la alian, kaj ambaŭ estas...

— ... malpuraj! — mi finis.

— Ne! Puraj! Propradire estas tute egale, ĉu oni pagas unu al alia la plenan sumon aŭ nur duonon. Eĉ la regnoj konfesas tiun ĉi principon en siaj interrilatoj, ĉar tio estas la bazo de la Universala Poŝta Unuiĝo.

— Sed estas ja komercistoj, kiuj ne bankrotas? Se duonbankroto ne estas malhonestajo, kiel vi nomos la konduton de komercisto ĉiam paganta?

— Mi nomos ĝin lukso. Ĉiu barono havas sian fantazion, kiu ne estas deviga por la meza sana homo. Devigaj estas nur la neskribitaj leĝoj, la komercista tradicio, la komercista etiko, kaj ĉiu, kiu rompas ilin, estas fripono.

— Tiu etiko estas kimero, kiu ne ekzistas. Ne estas komercista etiko. Estas homa etiko, homa ĝojo, homa malsano, homa nazkataro. Kaj se iu parolos al mi pri botista etiko, pri tombista ftizo, pri librotenista nazkataro, pri kandelista ĝojo, mi ridos rekte al lia vizaĝo.

Sidor Karpoviĉ fikse rigardis min kaj demandis:

— Ĉu vi efektive farus ĝin?

— Certe mi farus ĝin! Kial vi min rigardas tiamaniere?

— Mi esperas, ke vi estas medicinisto, vera medicinisto?

— Kia stranga demando!

— Prezentu al vi, ke malsanulo vizitas vin. Tiu ĉi malsanulo estas ftizulo, kankrulo, degeneranto, mallonge, homo danĝera por sia intima apudulo. Ni supozu, ke li havas fianĉinon kaj pretiĝas edziĝi. Ĉu vi avertus la fianĉinon aŭ ŝiajn gepatrojn pri la danĝero?

— Hm... tio ĉi estas malpermesata... Sed mi povas averti la malsanulon mem.

— Kaj se la malsanulo estos obstina kaj

volos edziĝi? Kio? Vi silentas? Jes, certe vi silentos!... Aŭ ni prenu alian ekzemplon. Mi, via paciento, ĉesas konfidi vin kaj invitas alian mediciniston por kontroli vin, sed sen via alesto kaj scio, ĉar mi timas ke via samprofesiano ne volos fari al vi honton kaj nomi vin fuŝisto. Se la nova medicinisto sciigus, ke mi havas alian kuraciston, kiun mi volas kontroli, ĉu li volus helpi al mi? Kio? Vi denove silentas? Sed tamen en aliaj cirkonstancoj oni havas la rajton kontroli, kaj estas tre multaj kontrolistoj en bankaferoj, en fabrikejoj, en konstruado, en fervojoj, en terkulturado kaj en aliaj profesioj. Ĉu mono, domo, vagono, rikolto estas pli grava al mi, ol mia sano, mia vivo? Kial do vi medicinistoj ne permesas al mi savi ĉiurimede per kontrolo tion, kiu laŭ mia opinio, eble falsa, sed tamen laŭ mia firma opinio estas la plej kara al mi? Jes! Vi medicinistoj havas medicinan etikon, kiu malpermesas al la kuracistoj malsekretigi la malsanojn, eĉ kiam ili estas venenoj, aŭ kontroli vian kuracon. Jes, ĉiuj profesioj kaj metioj havas diversajn etikojn, kaj ne sole diversajn etikojn, sed eĉ diversajn religiojn.

— Kion vi diras?

— Tute simple! Ĉu vi ne aŭdis, kiel butikisto ĵuras per ĉiuj sanktuloj, ke la prezo anoncata de li al la aĉetanto estas la plej malalta, ke ĝi estas lia propra kosto, ke li donas la komercaĵon tiel malkare, ĉar... nu, ĉar li hodiaŭ nenion vendis, aŭ ĉar ĝi estas la lasta restaĵo, aŭ ĉar vi mem plaĉas al li, k.t.p.?... Vi ĝin certe aŭdis centfoje?

— Tio ĉi estas simpla malpiaĵo aŭ malsaĝaĵo de butikisto...

— Nova eraro! La butikistoj estas nek malpiuloj nek malsaĝuloj. Por povi ion gajni kaj decidigi la aĉetanton, ili faras escepton en la apliko de ĵuroj, kiuj konsideriĝas kiel nulvalorantaj ekskluzive en la sfero de ilia speciala profesio. En ĉiuj aliaj regionoj la butikistoj estas piaj homoj, fervore preĝas en la temploj, lernigas al siaj infanoj la religion, la komunan religion de la Kristanoj, ne la specialan de butikistoj.

— Ĉu ne ekzistas ankaŭ specialaj politikaj ekonomioj, kontraŭaj al la ĝenerala? — mi demandis por kaŝi la embarason.

— Kial ne? Por privata homo ĉiu mono estas kapitalo. Se kartludisto gajnas, li grandigas sian kapitalon; se li perdas, li malgrandigas ĝin. Sed de la vidpunkto de la regno, tio estas nek grandigo nek malgrandigo de la kapitalo, sed nur simpla transigo de mono el unu poŝo en alian. Same ekzistas ŝtelista politika ekonomio, ŝtelista etiko, ŝtelista punkto de honoro, ŝtelista tradicio, k.t.p.,

Mi silentis de konfuzo. En mia koro kreskis suferanta sento, kiu baldaŭ akre difiniĝis. Tio

ĉi estis teruro. Efektive, la homaj interesoj estas tiel dividitaj, tiel kontraŭaj unu al alia, ke la bono, moraleco, pieco de unuj estas malbono, malmoraleco por aliaj. La feliĉo de unuj baziĝas sur la malfeliĉo de aliaj. Ne estas homa etiko: estas etiko de medicinistoj, de ŝuistoj. Ne estas homa politika ekonomio: estas politika ekonomio de agristoj vilaĝanoj, de laboristoj, de fabrikistoj. La bela granda or-monero ŝanĝiĝis je rustantaj kupraj moneraĵoj, makulantaj la manojn de tiuj, kiuj ilin uzas. Mi estis tiel konsternita, ke mi forgesis, ke mi estas inteligenta homo kun universitata diplomo kaj ke Sidor Karpoviĉ estas malklera komercistaĉo, kaj mi diris:

— Mi dankas vin por la leciono, Sidor Karpoviĉ! Sed diru, kion oni devas fari por kunigi ĉiujn tiujn etikojn en unu homa etiko, ĉiujn profesiajn politikajn ekonomiojn en unu homa politika ekonomio, k.t.p.?

Sidor Karpoviĉ atente rigardis min, fermis la malfermitajn fenestrojn kaj diris mallaŭte:

— Lasu tiujn ĉi senutilajn demandojn! En Rusujo tio ĉi estas danĝera temo...

§ § §

La Perdita kaj Trovita Ringo.

(Vera Rakonto.)

Sinjinorino, kiu loĝis dum la somero en ĉarma, sed iom primitiva, vilaĝo sur la marbordo de Northumberland, kie ne troviĝas banveturiloj, unu tagon havis la malfeliĉon perdi multtekostan ringon en la maro, kiam ŝi sin banis kun siaj infanoj. Tuj kiam la akvo forfluis, oni zorge serĉis la ringon, sed sen sukceso, kaj la sinjinorino timis, ke ŝi ĝin neniam retrovos. Pasis du jaroj. Reestis la somero, kiam ian tagon infanistino, promenante kun malgrandaj infanoj, kredeble en la ĝusta loko, vidis ion brilegantan apud ŝiaj piedoj. Kredante, ke ĝi estas nur bela marŝtono, la infanistino kurbiĝis kaj levis — ne marŝtonon, sed diamantan ringon!

Laŭ strangege koincido, la mastrino de la infanistino estis amikino de la sinjinorino, kiu antaŭ du jaroj perdis sian ringon; tial la infanistino, tuj kiam ŝi vidis la diamantan ringon, rekonis ĝin kiel tiun, kiun perdis la amikino de ŝia mastrino. Plej mirinde, la ringo estis neniel difektita per sia longa subakviĝo en la maro.

A. 1.

§ § §

— Kioma estas la aĝo de via domo, kiun mi deziras lui de vi?

— Ĝi estas konstruita antaŭ ducent jaroj.

— Tio estas granda *domaĝo*, ĉar mi nur ŝatas novajn domojn.

G. D. L.

La Monedo de Rejmso.

De R. H. BARHAM.

Tradukis J. W. EGGLETON, *Haŭbinda, Germanujo.*

Sur seĝ' Kardinala, Monedo sidadis !

Ĉeestis prelato, abat' ĉeestadis ;

Ĉeestis monaĥoj kaj multaj piuloj,

Kavaliroj ĉeestis kaj altaranguloj,

Ĉeestis arego da malpligranduloj, —

Estis ja kunvenintaro brillanta,

Kardinalan la Moŝton genue servanta.

Sur paĝ' historia, En rey' fantazia,

Neniam vidigis prelat' pli belega

Ol Ĉefepiskopo de Rejms', la glorega !

Impertinenteta, Kiel hund' petoleta,

Saltetadis ĉirkaŭe Monedo la eta ;

Saltetadis li ĉien, Ĉi tien kaj tien,

Jen super kukaron, Jen super vazaron ;

Sur kapuĉon saltetis li, kvazaŭ sur neston,

Sur sanktan bastonon, sur mitron, sur veston ;

Kun vigla mieno Kaj tute sen ĝeno,

Kie sidas parade Sinjoro la granda,

Kapvestita per ruĝa ĉapelo larĝgranda,

Jen tie eksidas Monedo, kontenta,

Al Sinjor' rigardante, Kvazaŭ diri volante,

"Neniu ol ni estas pli eminenta !"

Ĉiu, ektimigita Per ĉio vidita,

Krias, "Ve ! de l' Diablo li estas prenita !"

La festeno finiĝis, La tablo seniĝis,

Kaj ĉiuj flanaĵoj jam malaperiĝis ;

Kaj ses ĥofistetoj, — Beletaj knabetoj !

Kun puraj vizaĝoj kaj blankaj stoletoj,

Bonorde pasante, Duope venante,

Trairis la manĝosalonon ĉarmante !

Unu portis orkruĉon da akvo plej pura

De Rejmso, — pli pura ol akvo Namura.

Lavujon el or' portis dua infano,

Por konvena lavad' de Sinjora la mano.

La tria kaj kvara — amindaj estaĵoj !

Boteletojn alportis da bonodorajoj ;

Kaj kvina knabet' portis pecon da sapo,

Inda por lavi la manojn de l' Papo.

La sesa sekvadis, Tuketon portadis

El tol' delikata kaj rozborderita, —

En angul', Kardinala ĉapel' desegnita.

Sinjor' Kardinalo sin turnas afable :

Lin blankevestitoj impresas agrable :

Sen la penseto Pri ja birdeto,

Tirinte orringon de sankta fingreto,

Li metas ĝin tablen tre nesingardeme,

Dum knaboj servadas lin tre sindoneme.

Sed ho ve ! dum neniu atentis pri li,

Monedo la eta forsaltas kun ĝi !

Nun kia kriego Kaj ekscitiĝego !

Ĉu perdis prudenton la tuta arego,

Genue starante, Ĉion traesplorante,

Tapiŝon kaj plankon kaj muron palpante ?

Por bone traserĉi, okule kaj mane,

Siajn ŝuojn prunbluajn (li serĉos ja vane !),

Jen eĉ Kardinalo sin eksensuigas,

Kaj ŝtrumpojn helruĝajn li tiel vidigas ;

Oni serĉas sub ĉiu teler' kaj pladeto, —

Kaj sub tapiŝetoj, Kaj sub pokaletoj, —

Ekskuas fajrujon per fera stangeto ; —

Sed ne ! — malgraŭ ĉio Troviĝas nenio !

Kaj certigis Abat', ke, dum oni festenis, ĝin

Vidis fripono, kaj lerte forprenis ĝin !

Kardinalo la brovojn majeste sulkgis,

Sonorilon, kandelon kaj libron venigis ;

Kaj en sankta kolero kaj pia ĉagreno

La ŝtelinton malbenis per granda malbeno !

Ĉe tablo, en lito lin trafis la frapo, —

De la pland' de l' pied' ĝis la vorto de l' kapo ;

Malbenita li estis dum nokta dormado,

Kiam venus Satap' en terura songado ;

Malbenita li estis mangante, trinkante,

Tusante, ternante, kaj palpebrumante ;

Egale, ĉu sidus li, kuŝus li, starus li,

Malbenita li estis ja, kion ajn farus li ;

Malbenita laŭ plena signifo de l' vorto,

Dum vivo la tuta, — en horo de l' morto ! —

Pli terura malbeno neniam aŭdiĝis !

Sed, je l' miro komuna, Ĉiu restis senpuna,

Kaj malpli feliĉa neniu fariĝis !

Nu, jam vesperiĝis, Kaj poste noktiĝis ;

Oni serĉis la ringon, ĝis ree tagiĝis,

Kiam jen, kompatinde, sur torda piedo,

Alvenis lamante la eta Monedo ;

La hieraŭ vidita Gajeco perditita,

Kaj eĉ la plumar' tute malordigita ;

La flugiloj treniĝis ; La kruoj skuĝis ;

La kap', kvazaŭ nove razita, nudigis.

Kaj kiel senbrila la eta okulo !

Kaj kiel malgrasa la kompatindulo !

Sen penso pri l' akuzativa regulo,

Oni kriis, "Ho ! kaptu la eta rabulo ! —

Jen la vera kaŭzinto de l' tuta skandalo !

Jen ŝtelinto de l' ring' de Sinjor' Kardinalo !"

Mizera la Moĉjo ! (Malforta la voĉo !)

Respondis grakante je ĉiu riproĉo ;

Kaj turnis la kapon senpluman, por diri,

"Ĉi tien, sinjoroj, bonvolu vi iri !"

Li iris lamante Kaj ŝanceliĝante,

Ĝis sonorilejo la vojon montrante,

Kie, post la pordeto, Inter pajl' kaj branĉeto,

Vidiĝis la ring' en Moneda nesteto !

Sinjor' Kardinal' sian libron venigis,

Kaj tiun teruran malbenon forigis ;

Pro mien' tiel penta, Tute ekvivalenta

Je vera konfeso, — kaj pro la redono, —

Eldiriĝis por nia Moned' pekardino !

— Ĉe l' vorto solena, Subita kaj plena

Elŝanĝo fariĝis : revenis bonstato,

Kun tuta iama graseco kaj glato,²

Dum plumar' densiĝinta similis al mato !

Lia vost' viglamente Svingiĝis denove ;

Sed ne kun mien' malrespekta syngiĝis ;

Sur seĝ' Kardinala ne plu li sidigis.

Ĉe ĉiuj Diservoj, vespere, matene,

Li ĉeestis tre ple kaj gravamiene ;

De l' ŝtelad' forlasinte por ĉiam la vojon,

De l' pieco li ŝajnis nun koni la gojon.

Se iu mensoge, blafeme parolis, —

Se, en la preĝejo, ronkado eksonis, —

Monedo la bona grakante admonis :

"Kion vi faras do ?" diri li volis ;

Kaj ofte la laŭda rimarko aŭdiĝis,

Ke "Monedo pli pia neniam yidiĝis !"

Dum longa vivado bonfamon li portis,

Kaj fine en granda sankteco li mortis.

Plej taŭga honoro por granda piulo, —

La Konklayo¹ decidis lin fari Sanktulo,

Nemante lin Korvo per nova alnomo :

Kiam Papo nomiĝas At Sanktulo fariĝas,

Tio estas, vi ŝcias, katimo en Romo !

1. *Maĉjo* = Karesa formo de monedo. — 2. *Glato* = Glateco (poeta libereco !). — 3. *Konklavo* = Ang. Fr. It. Hisp. *Conclave*; Germ. *Konklave*.

Esperanto kaj la Ĥina Lingvo.

Eltiraĵo el artikolo aperinta en antaŭnelonga numero de Ĥiusemajna ĥina ĵurnalo "Sin si dzi" (La novaj tempoj), redaktata en Parizo de tieaj ĥinaj studentoj. Ĝi estas efektive la plej "novepema" el ĥinaj ĵurnaloj; certe multe tro por la nuna ĥina registaro; sed ĝi havas grandan influon sur la tutan Ĥinuĵon. — La frazoj kursive presitaj estis substrekitaj (pliguste diri: flankpunktitaj) en la ĥina originalo.

La ĥina lingvo estas malfacile lernebla. S-ro Min en sia artikolo, kiu insistas "ke la antikvaj aferoj estas plej bonaj," priparolas tion ĉi plene. Sed mi deziras plivastigi lian ideon.

S-ro Min, en la fino de sia artikolo pri la malfacileco de la ĥina lingvo, skribas: "Estus bone eltrovi metodon literi per la kreo de ia alfabeto metota ĉe la flanko de la ĥinaj vortoj por faciligi ties legadon. Oni ĉiam skribu simple, klare, kaj kiel eble plej simile al la parola lingvo."... Li ankaŭ diras: "Se estas pensate, ke la ĥina lingvo ne estas ankoraŭ oportuna, tiam oni uzu alian lingvon pli oportunan; aŭ estus farinde senpere uzi esperantajn vortojn."

Lia ideo estas ankoraŭ nepreciza. Mia opinio, por ĝi Ĥinuĵon ĉiutage antaŭeniri en la direkto al la civilizacio, necesas, ke la edukado estu larĝe disvastigita tra la tuta Imperio. Tio estos nefarebla, se oni ne forigos la ĥinan lingvon kaj anstataŭigos ĝin per Esperanto. Kiam mi diras tion ĉi, mi scias, ke inter la [alparolataj] sinjoroj devas esti kelkaj ege ekscitataj kaj timigitaj (*latŭorte*: kun ŝanceliĝantaj manoj kaj malsanigitaj koroj), kiuj riproĉigos min je kontraŭpatriotismo. Laŭ ilia ideo, la lingvo estas la spirito de la nacio; kaj se la lingvo perdiĝos, la nacio perdiĝos ankaŭ. Tiu ĉi frazo estas de longe komuna diraĵo inter anoj de la "nova partio." Oni ne miras pri vi, sinjoroj. Eĉ mi mem antaŭ tri jaroj studis la historion pri Afriko kaj legis, ke la angloj malpermesis al la boeroj la uzon de la holanda lingvo. Simile al vi nun, mi tiam sentis nemezureblan indignon kaj riproĉis la barbarecon de la angloj; sed mia tiama simpatio kompare kun via nuna ekscitegeco estas tre malsimila, pro tio, ke se la holanda lingvo estas forigita, estas la angloj kiuj ĝin forigis kontraŭ la volo de la boeroj. Tial la angla ago estis vere egoista ruzo por subpremege la malfortulojn, kiun la boeroj kontraŭstaris por konservi sian liberecon kontraŭ superega forto. Tial mia simpatio kun ili estis prava. Sed se la ĥinoj uzos Esperanton, tio estos por plibonigi lingvan interkomunikiĝon kaj rezultos de la volo de la ĥinoj mem, ne de la sinintermeto de aliaj. Tial la ĥinojn, kiuj en tiu ĉi afero kontraŭstaras la uzon de Esperanto, mi ne povas nomi alie ol dikkapuloj (preskaŭnenionkomprenpovantoj).

Oni povas demandi: "Vi opinias, ke la ĥina lingvo estas neoportuna; sed efektive la ĥina lingvo kompare kun la aliaj estas pli simpla. Ekzemple, ĉe la tempformoj *-antaj*, *-intaj* kaj *-ontaj*, la eŭropaj verboj, efektive, estas treege malsimplaj." Vere estas, ke la angla, franca kaj aliaj lingvoj, pro sia naturo mem, ne povas esti nomataj tre civilizecaj; tamen, ili havas fiksitajn regulojn, tial, almenaŭ kompare kun la sengramatikforma ĥina lingvo, ili estas pli oportunaj.

Kaj preskaŭ ĉiam okazas ĉe la neĥinaj lingvoj, ke ĉiu havas sian alfabeton. Estas jam longe de kiam la ĥinoj unue komunikadis kun Eŭropo kaj Ameriko. La civilizacio de Eŭropo kaj Ameriko rapide ĉiutage kreskadas, sed Ĥinuĵo aliflanke restas senmova kaj senprogresema. En la lastaj jaroj la civilizacio de Ĥinuĵo ŝajnas fari iom da progreso, tamen, ĉar la ĥina kaj eŭropaj lingvoj estas malsimilaj laŭ granda grado, la okcidenta civilizacio estas malfacile enkondukebla en la landon.

Antaŭ kelkaj jardekoj la ĥinaj matematikistoj ofte uzis la jenajn vortojn 天地甲乙 anstataŭ la alfabetoj de la

okcidentaj lingvoj. Sed en la lastaj tempoj ĉe la matematikaj libroj eldonataj en Ĥinuĵo oni plej ofte uzas la okcidentajn alfabetliterojn. Per tio oni povas kompreni, ke la ĥinaj signoj estas neoportunaj. Nenecese estas, priparoli la gravajn aferojn. Ni nur pripensu la personajn kaj lokajn nomojn. Pro tio, ke ekzistas nenio ĥina alfabeto, oni ne povas kunmeti vortaron de okcidentaj propraj nomoj. En la ĥina lingvo similsonaj vortoj estas multegaj, kaj la dialektoj de diversaj provincoj estas ankaŭ komplikitaj. Tiu ĉi malhelpo estas neniel sensignifa kaj malgrava afero, ĉar en Anglujo, Francujo, kaj aliaj landoj, la diversaj sciencfakoj (ekz. la meĥaniko) havas preskaŭ ĉiu sian propran teĥnikan terminaron. Tio, kion oni nomas enciklopedio, estas, plie, tre utila afero. Sed traduki enciklopedion ĥinen estus eĉ pli malfacila laboro, ol la suprenomita pri la propraj nomoj, pro tio, ke la Eŭropanoj ĉe tiuspecaj libroj aranĝas ĉion alfabeto, kun rezulto ke, kvankam la kampo de informado estas treege ampleksa, la serĉo por vorto estas facila. Sed, ĉar la ĥina lingvo estas senalfabeta, ni havas nenian aranĝrimedon krom la klasifika. Sed la enciklopedioj oftege enhavas neklasifikeblaĵojn; tial la klasifika metodo ne estas bona. Plie, ni parolu pri la fremdaj lingvoj. Ĉe la anglo-franca vortaro kutime estas du partoj: anglo-franca kaj franco-angla. Estas same ĉe la franco-angla vortaro. Sed ĉar la ĥinoj ne havas alfabeton, oni povas havi franco-ĥinan vortaron, sed ne ĥino-francan. La japanoj ankaŭ havas alfabeton. Sed eĉ por ili estas neoportuna ĉe la vortarfaraĵo. Ili scias, ke la klasifika sistemo ne estas bona, kaj tial, kunmetante, ekz., medicinan vortaron, ili ofte uzas la anglajn vortojn. En la lastaj tempoj eĉ kelkaj japanoj volas forigi la japanan lingvon, kaj uzi la anglan lingvon tra la tute Imperio. Tio estas, tial ke la forto de la cirkonstancoj preskaŭ devigas ĝin. Sed kompare kun la japana lingvo, la malhelpaĵo en la vojo de la progreso al civilizacio, kiun prezentas la malfacileco de la ĥina lingvo, estas nedireble pli granda.

Sed mi opinias, ke se ni uzados la anglan aŭ alian nacian lingvon, tio ne estas tiel bona, kiel uzi Esperanton; ĉar kvankam la angla estas pli oportuna kompare kun la ĥina, tamen ne estas plej konsilinde alpreni la pli bonan (ekz., la anglan), kaj poste penti dezirante fari duan ŝanĝon. Kiom pli saĝe estus, rekte alpreni la pli bonan, Esperanton, kaj per multa laboro fari ŝanĝon unusfoje por ĉiam.

La civilizacio de Eŭropo kaj Ameriko antaŭeniris jam dum kelkaj jardekoj, sed Ĥinuĵo estas ankoraŭ nun momente malantaŭ la aliaj, kaj la kialo troviĝas ĉe la lingvo. Ni deziras rapide antaŭeniri kaj atingi ĝis la aliaj; sed se ni ne forigos la malnovan ĥinan lingvon kaj uzos Esperanton, tio estos neebla.

Tradukis ŜU KE LO kaj M. C. BUTLER.

N.d.l.t.—Kompreneble mi kredas, ke Esperanto estas pli facila, ol la ĥina lingvo eĉ por la ĥinoj mem (mi intencas diri por la ĥinaj infanoj, kaj tiuj, kiuj ne ankoraŭ ricevis ĥinan edukadon). Tial la ideo de tiu ĉi artikolo estas praktike farebla.

Sed la antikva ĥina civilizacio estas enhavata en la malnova literaturo. Estus do domaĝege, tute forigi la ĥinan lingvon; la kleruloj ne domaĝas lerni la latinan kaj grekan lingvojn, kiuj por la ĥinoj estas multe pli malfacilaj ol la ĥina.

Mi scias nenian katizon, pro kio ni ĥinoj ne lernus la esperantan lingvon, kaj iom post iom, komencante de la lernejoj, oni uzados ĝin anstataŭ la ĥinan; kiu lasta oni ellernus en la lernejoj de literaturamantoj, ĝuste kiel la eŭropaj infanoj lernas la latinan kaj grekan.

ŜU KE LO.

Libraro kaj Gazetaro.

Malnovaj Paĝoj. *Eldonita de la Presa Esperantista Societo, 88 paĝoj, 1s. 3p. (65 Sd.).*—En la fruaj jaroj de Esperanto, aperis en la "Literatura Biblioteko" de D-ro Zamenhof, kaj en *Lingvo Internacia* multaj ĉarmaj rakontoj kaj noveloj. Ni ofte bedaŭris, ke tiuj verkoj restadas kvazaŭ forŝlositaj en elĉerpitaj eldonoj, aŭ sur la bretoj de kelkaj librokolektantoj. Kaj ni ofte miris, ke iu entreprenema eldonisto ne represigis, ekzemple, "Principino Mary," "Kvar Tagoj," "Fantomoj," k.c. Ni donacas al la publiko la ideon. Kun granda plezuro do, ricevinte specimenon de "Malnovaj Paĝoj," ni konstatas ke la Presa Societo havis la feliĉan ideon, represi el la unua jaro de *Lingvo Internacia* eldoni en broŝura formo la paĝojn beletristikajn plej interesajn kaj plej bone skribitajn de la unua jaro de *Lingvo Internacia*. La verkoj kaj tekstoj tradukitaj apartenas al diversaj landoj, sed — kiel diras S-ro Cart en sia antaŭparolo — oni konstatos, ke, malgraŭ la diverseco de la aŭtoroj, la lingvo estas vere unu lingvo, ke ĝi estas ankoraŭ tiu de niaj nunaj plej lertaj literaturistoj, kaj ke la libera, natura evolucio absolute ne faris ĝin stranga aŭ arĥaika por hodiaŭaj legantoj: la ĉarmo de tiuj ĉi malnovaj paĝoj restas tiel freŝa, tiel viva, kiel ĝi estis ĉe ilia unua apero. Se iu volas konvinkiĝi pri la neneceseco de reformoj en Esperanto, ni konsilas al li, tuj aĉeti ĉi tiun libreton, kaj komforte sidiĝi en dikan brakseĝon por ĝui la tre ĉarmajn rakontojn, kiuj revivas sur ĝiaj paĝoj. Ni kore esperas, ke aliaj serioj baldaŭ sekvos.—W. M.

Libro de l' Humorojo, de Paul de Lengyel, 2s. 6p. (1.25 Sm.).—La unua eldono de tiu ĉi bonega ilustrita ŝercaro, kiu aperis jam en la jaro 1899 sub la numero 124, tiel rapide disvendiĝis, ke S-ro Lengyel devis peti en *Lingvo Internacia*, ke oni ne plu mendu ĝin. De tiu tempo li ricevis tiom da alvokaj instigoj, ke li decidis presi duan eldonon, kaj ĝia reapero en la "Kolekto de la Revuo" certe ĝojigos multajn samideanojn. Niaj kursestroj, kiuj eble ofte dezirus havi bonan kolekton da ŝercaĵoj por spicigi la bongustaĵojn de siaj lecionoj, trovos ĝin provizejo neelĉerpebla de bonhumoro. La libro tre taŭgas por lernantoj, ĉar la kompilinto klopodis uzi stilon plej simplan, klasikan, kaj penis doni en la manon de la leganto libron facile legeblan, "kiun ankaŭ komencantaj Esperantistoj povos kompreni per la unua lego." Sed la ĉefa celo de la libro, kiel diras S-ro de Lengyel en sia antaŭparolo, estas: amuzi. Se ĝi sukcesos logi rideton sur viajn lipojn, kredis — li diras — ke mia penado estas jam laŭmerite rekompencita.—W. M.

Cvidlibreto de Edinburgo. Prezo 1p. (4 Sd.). Verkita de J. Robbie.—Ĉiuj, kiuj iros al la belega skota ĉefurbo dum la venonta Pentekosta Festo, trovos tiun libreton tre utila. Ĝia intereso estas pligrandigita per multaj ilustraĵoj. Pri la multaj anoncoj en ĝi, ni rimarkas, kun ĝojo, ke la komercistaro pli kaj pli interesiĝas praktike pri nia lingvo.

Slovakoj kaj Magiaroj. *Kelkaj vortoj pri Slovaka suferado en Hungario*, de Hynek Bouška. Informaj Broŝuroj de Esperantista Konsulejo en Praha, N-ro 1. Václav Riegel en Praha (II-1687). Prezo: 25 Sd., 6 pencoj.—El la "Alvoko al Humanaj Esperantistoj" ni eltiras jene: "En la lasta tempo la kultura mondo estas surprizata per senĉesaj sciigoj pri perfortaj faroj de magiara registaro en Hungario, kie loĝas ja sep nacioj, sed regas sole unu, la magiara. . . . Precipe terura estas la situacio de hungariaj Slovakoj, kiujn magiara feŭdala oligarĥio reganta en Hungario kondamnis por ekstermi. . . . Karaj samideanoj! Se vi ne estas Esperantistoj sole laŭ la nomo, sed ankaŭ laŭ la spirito, helpu levi proteston kontraŭ mortigado de vivoplena branĉo de la homaro!" Tion farante, "vi helpas ankaŭ al nia movado, ĉar Esperanto kaj Esperantismo gajnos per tio grandegan simpatian ĉe

ĉiuj Bohemoj. Vi faros belan laboron humanecan kaj propagandan samtempe." Ni forte rekomendas tiun ĉi tre bonstila verkita broŝuron al la legantoj interesataj pri la konservado de la plimalgrandaj nacioj.

Rumena Gazeto Esperantista (Aprilo). *Organo de la Unua Rumena Societo Esperantista. Aperas ĉi-monate. Jara abono 2s. 4p. (1.20 Sm.).* Administrego, *Strada Speranta 1, Galatzo*.—Sur la aunu paĝo aperas portreto de S.R.M. Elizabeto, Reĝino de Rumenujo, konata en la mondo literatura, kiel "Carmen Silva," kiu montras multan intereson pri Esperanto. En la Felietono estas traduko de "La Peleŝ'o," verkita de "Carmen Silva," la poeta reĝino. En la plua enhavo troviĝas, "Naturesciencaj Motivoj Determinantaj la Progreson de Esperanto," "Babilona Turo," "Verda Stelo," versaĵo de D-ro S. Kanner. D-ro Zamenhof skribas al la redakcio: "Mi esperas, ke la apero de via gazeto estos epokfaranta por nia afero en via lando, kiu ĝis nun preskaŭ tute ne partoprenis en nia movado, sed kiu baldaŭ, espereble, okupos tre gravan lokon en la movado Esperantista." Ni kore resonigas la vortojn de nia Majstro, kaj deziras longan vivon kaj prosperon al nia nova kunbatalanto.—G. C.

The Esperanto News, a semi-monthly newspaper for the propagation of Esperanto in the United States and Canada. No. 1, May 15. Manager, David H. Dodge, 10, Wall-street, New York City. Subscription, one dollar a year. — Nova okpaĝa gazeto en la lingvoj angla kaj Esperanto. Plena de la plej novaj faktoj kaj utilaj notoj. Ni deziras por la nova ĵurnalo ĉian sukceson.

Rumana Esperantisto. *Oficiala organo de la Rumana Esperantista Societo.* No. 1 (Aprilo). Ĉiudumona gazeto en Esperanto kaj en la rumana lingvo; jara abono, Leoj 5 (2 Sm.). Redakcio kaj Administracio: *Bukareŝto, 5 Str. I. C. Bratianu*. — Ni kore bonvenigas tiun ĉi novan kunfraton, tre ŝatante ĝian belan aspekton kaj la legindecon de ĝia bone verkita enhavo. Per la artikolo "Esperanto en Rumanujo," ni ekscias, ke ŝia Moŝto, la Reĝino de Rumanujo ("Carmen Sylva") tre interesiĝas pri nia lingvo, kaj la gazeto enhavas ŝian portreton kun la subskribo: "Mi esperas, ke la lingvo Esperanto estos la plej granda ligilo inter la blinduloj de la terglobo." Sekvas biografia artikolo pri la Reĝino kaj ŝia rakonteto "Dragomua," tradukita de Karolo Devoncova, ankaŭ interesa artikolo de Generalo D-ro Demosthen.

Germana Esperantisto (Majo).—El la oficiala parto ni sciigas, ke la respondo al la alvoko pri prezentado de "Ifigenio en Taŭrido" en la Kongreso jam estas tre kuraĝiga, kaj ĉiuj, kiuj deziras bonan lokon, estas petataj sendi tuj la mendon kaj la monon (£1 = 10 Sm.) por la bileto al S-ro Jules Borel, *Prinzenstrasse 95, Berlin S.* Jam granda parto de la traduko farata de nia Majstro estas en la manoj de la eldonistoj, la plena traduko estos aĉetebla ĝustatempe antaŭ la Kongreso. La ĉefrolo en la dramo estos ludata de F-rino Hedwig Reicher, unu el la plej aplaudataj aktorinoj de la Germana Teatro en Nov-Jorko, kaj filino de S-ro Emanuel Reicher. Oni esperas, ke la ĉiulandaj samideanoj volonte subtenos la entreprenon kaj pro la helpo de la propagando en Germanujo, kaj pro la propra ĝuo, kiun ili certe havos per la prezentado. En la neoficiala parto troviĝas tre leginda artikolo pri la lingvo de Ido, "Teorio kaj Praktiko," verkita de Heinrich; ni konsilas, ke la interesataj je la proponataj reformoj atente ĝin legu. "La Plialtiĝo de l' Prezoj," de Ph. F.

Lingvo Internacia (Majo).—Ĉiu vera Esperantisto korege ĝojos vidi, ke nia maljuna amiko, *Lingvo Internacia*, nek pereos, nek transiros en aliajn manojn. Ni gratulas la akciulojn de la *Presa Esperantista Societo*, ke ili saĝe akceptis la ŝanĝojn proponitajn de la administrantaro, ĉar la gazeto ne povis esti en pli bonaj manoj, ol tiuj de ĝia nuna redakcio. Ĝia pro-

gramo, same kiel antaŭe, ĉiam estos: *Unueco*, per nia komuna Fundamento; *progreso*, per libera, natura evolucio; *ordo*, sankcianta kaj reguliganta agado de la Lingva Komitato. La presejo mem estos de nun, administracie kaj finance, sendependa kaj, per tiu fakto, la societo fariĝos precipe Societo de *Lingvo Internacia*. Por ĝin faciligi, nova serio da akcioj po 25 fr. (10 Sm.) estas eldonotaj, kiuj estos ekskluzive difinitaj por subteni *Lingvo Internaci* kaj ĝiajn eldonaĵojn. "Estonteco de la Homflugado," tre interesa artikolo de S-ro E. Archdeacon; "La Maljuna Gvidisto," de Jean Rameau, bone esperantigita, dum siaj laborkunsidoj, de la "Grupo Esperantista de Neuchatel" (Svisujo); "Nefermita Letero al P-ro Otto Jespersen," de P-ro Th. Cart, klara kaj konvinkanta respondo pri la deklaro, kiun P-ro Jespersen legis dum la lasta kunsido de la Delegacio por la alpreno de internacia lingvo; "Adjuvanto kaj la Delegacio," de S-ro P. Corret. Sub tiu ĉi rubriko S-ro Corret verkis du artikolojn, pri kiuj ni skribis en nia lasta numero, t.e. (1) "Ido kaj Adjuvanto" kaj (2) "S-ro de Beaufront kaj la Delegacio." Li nun verkas trian (3) "Adjuvanto 1903 kaj Adjuvido 1907." Adjuvanto estas, laŭ la nekontroleblaj diroj de S-ro de Beaufront, lingvo internacia, "mirinde parenca kaj simila al Esperanto," kiun li ellaboris, *tute ne konante Esperanton*, kaj kiu estis tute preta, ĝuste en la momento kiam aperis Esperanto en 1887; sed tiam li, tute okaze, legis la unuan malgrandan libreton de Esperanto, "kaj, kvankam ĝi estis tre elementa, ŝajnis al li, ke la verko estas sendisputeble pli bona, ol lia." Li do tuj grandanime forĵetis sian verkon kaj fariĝis Esperantisto! De tiu tempo, Adjuvanto, laŭ S-ro de Beaufront, kuŝis en la "forta kofro" de iu notario. Krom ĝia aŭtoro, ŝajne neniuj konas la misteran lingvon, Adjuvanto, kaj ĝi sola mankas en la verko de S-ro Couturat kaj Leau, *Histoire de la langue universelle*. Pro modesteco, k.t.p., S-ro de Beaufront ne volis komuniki sian lingvon al S-ro Couturat kaj nur konsentis doni al li, kiel specimenon, la adjuvantan tradukon de la "Patro nia." Tiu ĉi specimeno kaj tiu, kiu aperis en la februara numero, 1908a, de *The American Esperanto Journal*, estas la solaj specimenoj, kiujn S-ro de Beaufront ĝis nun permesis aperi. Tiujn ĉi ambaŭ tekstojn kompare studis P-ro Cart en sia esplorado pri Adjuvanto, Ido kaj Esperanto, S-ro Corret, en sia tre interesa artikolo, citas la rimarkojn de P-ro Cart pri tiu ĉi temo, kaj konkludas, ke Adjuvanto certe naskiĝis nur *post* Esperanto, kies imitaĵo ĝi nur estas; ankaŭ, ke, kvankam naskita nur post Esperanto, eĉ nun ĝi *ne ekzistas kiel fiksita kaj definitiva projekto*, sed oni ĝin ŝanĝas laŭ la cirkonstancoj, kaj ĝin prezentas laŭ la okazoj, jen kiel preskaŭ tute saman kiel Esperanto, jen kiel tute similan al Ido! En la Literatura Aldono estas daŭrigata "Manon Lescaut," tradukita de D-ro Vallienne.—G. C.

La Revuo (Majo).—"La Infano en la Tombo." En la lasta numero D-ro Zamenhof tradukis "La Najtingalo'n," kaj jen ni havas ankoraŭ unu el la ĉarmaj fabeloj de Andersen, ankaŭ tradukitan de nia Majstro. "La Galia Kverko," poemeto de S. Liégeard, tradukita de E. Boirac; "Melibeo kaj Titiro" (eklogo unua de Virgilio), de P-ro A. Balestrazzi; "Mia Lasta Klaso en la Vilaĝa Lernejo" (tria mencio de la unua konkurso), de Hermon Boucon; "Du Vesperoj," el fabeloj de Kot-Murlyka. Tiu ĉi bela kaj ĉarma fabelo estas bonege tradukita de Romano Frenkel. "Parnassia Palustris," de Clarence Bicknell; "Dresado de Bestoj," de P. Rondeleux, bona konsilo pri la dolĉa traktado de ĉiuj bestoj; "La Vizito de la Ge-sezonoj," de Marie Hankel; nekrologo de Edmondo de Amicis, la glora verkisto itala, kiu mortis la 11an de Marto en Bordighera, verkita de Rosa Junck; "Al la Kvara," de Carlo Bourlet. En tiu ĉi artikolo, S-ro Bourlet traktas pri la prezentado, dum la Kvara Kongreso, de Esperanta teatraĵo, aranĝata de S-ro E. Reicher, unu

el la plej konataj germanaj aktoroj; ankaŭ pri aliaj aferoj de la Kongreso, la diversaj projektataj planoj por veturi al Dresdeno, k.t.p. En la respondoj de D-ro Zamenhof troviĝas notoj pri *krom*; *aro*; *de* (post participoj pasivaj); *la pronomo por bestoj*; *al* (anstataŭ la akuzativo); *prepozicio* (antaŭ infinitivo); *la vorto laktumo*; *adverbo prepozicia*; la sufikso *eg*; la vorto *katehizi*; la verbo kiel komplemento; *la akuzativo post verboj de movo*; *per* (post pasivo). Sub Bibliografio, ni atentigas niajn legantojn al tre interesa artikolo pri S-ro B. Prus (lia vera nomo estas Glowacki), la aŭtoro de "La Faraono," kiu estas tiel bonege esperantigita de Kabe (Dr. K. Bein). Sub Kroniko, estas artikolo de nia kunlaboranto Hobomo, "Pli da Suno," kiu traktas pri la propono por plilongigi la laborhorojn de tagoj en somero, per la antaŭenpuŝo de la horloĝmontriloj po dudek minutoj ĉiun dimanĉon en Aprilo = okdek minutoj, kaj per simila malantaŭenpuŝo en Septembro. Tiu ĉi propono, kiel scias niaj anglaj legantoj, estas jam dufoje legita en la Parlamento, kaj sendita al speciala komitato.—G. C.

Eŭropa Kristana Celado (European Christian Endeavour), eldonita de S-ro Ch. Briquet, 4, Cité, Genève; po 18. 6p. (0.75 Sm.) por unu jaro, aŭfrankite.—Preskaŭ ĉiumonate aperas nova gazeto Esperanta. Tiun ĉi fojon ni havas la plezuron, saluti specialan fakan gazeton, la oficialan organon de la Kristanaj Celadistoj. La Konsilantaro de la Eŭropa Unuiĝo, aŭdinte la raporton de la eksiganta sekretario, decidis, ke ĝia organo de nun aperos ĉiumonate anstataŭ kvaronjare, kaj plue, ke ĝi estos redaktata Esperante kaj Angle. La Maja numero efektivigas tiun decidon.

Ni kore gratulas la Konsilantaron pri tiu praktika kaj multefikanta paŝo. *Eŭropa Kristana Celado* estas la unua religia gazeto eldonata Esperante, kaj ĝi nun certe multe pli bone kaj rezultige povos ligiĝi kun tuta Eŭropo, ol ĝi povis antaŭe.

La gazeto estas redaktata kun la du lingvoj en apudaj kolonoj, kaj por plejfaciligi la tradukon al la legantoj la eldonistoj povis — dank' al la afabla malavareco de nia konata amiko S-ro René de Saussure — dissendi kun ĉi tiu numero po unu Esperanta ŝlosilo al ĉiu leganto laŭ lia propra gepatra lingvo. Kiam ni aldonas, ke estas S-ro de Saussure mem, kiu zorgas pri la bonstileco de la gazeto, ni apenaŭ bezonas diri, ke de lingva vidpunkto ĝia Esperanta parto estas neriproĉebla.

La numero enhavas diversajn interesaĵojn, kaj unu por ni, kiel Esperantistoj-propagandistoj, aparte esperigan tabelon statistikan pri la diversaj societoj de Kristana Celado en Eŭropo. Entute en 1906 estis en Eŭropo 8,753 societoj, kun 255,044 membroj, kaj en la jaro 1907 tiu nombro kreskis ĝis 8,956 societoj kun 256,040 anoj. Do, 203 pliaj societoj en la daŭro de unu jaro, kaj 1,000 novaj membroj ĉirkaŭe. Ĝis nun la tre granda plejmulto de la societoj estas Britaj: 8,000, en 1907 kiel en 1906. Dua en ordo estas Germanujo, kiu en 1906 havis 358 societojn kaj en la sekvinta jaro 512; tria, Francujo, kun 140 kaj 180 respektive; kvara, Hispanujo kun 53 kaj 56, kaj kvine Rusujo kun 49 societoj en 1906 kaj 37 en 1907. Poste sekvas laŭvice Svisujo, Finnlando, Norvegujo kaj Hungarujo.

Oni vidas do, ke la kreskado okazis precipe ekster Anglujo, kaj ni ne dubas, ke la utiligo de Esperanto kiel komuna lingvo tre rapide efikos pluan grandan multnombriĝon.

La redakcio de l' gazeto petas, ke oni al ĝi sendu faktaŭgajn Esperante verkitajn artikolojn. Niaparte ni rekomendas kaj admonas, ke oni bonvolu utiligi ĉiufanke, kiel bonegan propagandilon, la faktojn, kiujn ni supre montris.

W. M.

Internacia Solenca Revuo (Majo).—"La Sabina Bieno de Q. Horacio" (arĥeologia vojaĝstudado), de D-ro Sellin; "Viva kaj Malviva," biologia artikolo de S-ro M. J. Goldštejn (Rusujo); "Pri Kelkaj Rimarkindaj

Similaĵoj inter la Antikvaj Kalendaroj de la Amerikanoj kaj la Azianoj" (sekvo kaj fino), de S-ro R. H. Geoghegan (U.S.A.); "Pri la Internacia Horo," respondo de D-ro Vallienne al artikolo de S-ro Moch en la Marta numero de la *I.S.R.*; "La Unuaj Notoj pri la Kalabria Tertremo de la 23a de Oktobro, 1907a," de P-ro J. Meazzini (Italujo). Sub Notoj kaj Informoj troviĝas artikoloj pri "Korekteco de Adicio," de P-ro Cuadra; "La Poŝhorloĝo kiel Kompaso," de J. Underhill; "Nova Elektra Gas-elektra Veturilaro," de C. E. Randall; "La Fotometra Brileco de Spektrolinioj," de C. E. Cowper, k.t.p. Sub Korespondado troviĝas eliraĵoj de dek naŭ leteroj pri la profesiaj vortaroj.

Filipina Esperantisto (Marto).—La karnavalo tiun ĉi jaron en Manilo estis granda sukceso. Du geesperantistoj okupis la tronojn de la Okcidento kaj la Oriento; unu, Kapitano Langhorne, kiel Reĝo de la Okcidento, kaj la alia, Fratino Purita Villanueva, kiel Reĝino de la Oriento; kaj tre bela reĝino ŝi estis, laŭ la bonega portreto en kostuma robo, kiu aperas sur la unua paĝo de la gazeto. En tiu ĉi numero komenciĝas gramatiko de Esperanto en la Tagalog'a lingvo, kiun, ni bedaŭras, ni ne povas kritiki, ĉar neniu el nia redakcio scias tiun lingvon! En la plua enhavo aperas la nun tre konata cirkulera letero al ĉiuj Esperantistoj de la 18a de Januaro, de nia Majstro. Sur la propagandaj paĝoj troviĝas "The International Auxiliary Language, Esperanto," de S-ro J. M. Warden, prezidanto de la *Edinburga Esperantista Societo*. En la "Fako de la Lernantoj" estas kelkaj paĝoj da utilaj frazoj, en tri lingvoj, angla, Esperanta kaj hispana. Tiam sekvas artikolo, "Avertilo por la Sprung-Fuess Barografo," trilingve verkita de Pastro George M. Zwack.—G. C.

Aliaj Gazetoj Ricevitaj en Majo.—*Afrika Esperantisto*, *American Esperanto Journal*, *Amsterdama Pioniro*, *Antaŭen Esperantistoj!* (Peruo), *Belga Sonorilo*, *Brazila Revuo Esperantista*, *Casopis Ceskych Esperantu* (Bohemujo), *Cilo Esperantista*, *Dana Esperantisto*, *La Edukado*, *Eho Esperantista* (Germanujo), *L'Espérantiste*, *Esperantisten* (Svedujo), *Espero Pacifista*, *Esperanto* (Svisujo), *Espero* (Rusujo), *Espero Katolika*, *Estlanda Esperantisto*, *L'Etoile Espérantiste*, *Esperanta Ligilo* (blindula), *Finnä Esperantisto*, *Flugila Stelo* (Svisujo, stenografia), *Germana Esperanto-Gazeto*, *Idealo* (Italujo), *Internacia Socia Revuo*, *Internacia Revuo* (Budapeŝto), *Japana Esperantisto*, *Juna Esperantisto*, *Lorena Esperantisto*, *Lumo* (Bulgarujo), *Meksika Revuo*, *Paris-Esperanto*, *Pola Esperantisto*, *La Stelo de l' Oriento* (Hindujo), *Stelo Kataluna*, *Suno Hispana*, *Svisa Espero*, *Tra la Mondo*, *Tutmonda Espero* (Katalunujo), *Sarta Stelo*, *Verda Stelo* (Meksiko), *Verda Standardo* (Hungarujo), *Roma Esperantisto*, *Voĉo de Kuracistoj*, *The Aldeburgh Lodge Magazine*, enhavanta tre interesan artikolon pri Esperanto verkitan de Pastro M. E. Wilkinson, M.A., kun tradukoj de leteroj de kelkaj alilandaj instruistoj; *London Phonetic Magazine* (Aprilo), kun stenografiita (sistemo Pitman) artikolo pri Esperanto de H. J. Bailey; *La Phare Stenographique*, *La Plume Stenographique*.

Aliaj Verkoj Ricevitaj.—*Frazlibro por Esperantistoj en Kopenhago*, eldonita de La Bierfarejoj de Karlsberg. Tiun ĉi elegantan libreton oni dissendas kiel reklamon por la ĉekonataj bierfarejoj de Danujo. Verkite de S-ro Frederik Skeel-Giorling en la dana lingvo kaj Esperanto paralele, ĝi estos sendube tre utila al la tien-vizitantoj. Ĝi estas la unua broŝuro eldonita en Danlando kaj verkita en la Lingvo Internacia kun la celo reklami por dana industria produkto; *Nova, estonte reganta Terapio de Diabeto*, sistemo de sanigado serioze motivita laŭ naturscienco kaj pruvata per kontinua uzado, de Ludwig Baŭer, Koetzschenbroda-Dresden, Grenzstr. 3; tridekok-paĝa, bele ilustrita *Prospekto pri la "Ideal" Skribmaŝino*, esperantigita de H. Mangelstorf, kaj eldonita de la Akcio-societo por preciza meĥaniko Seidel kaj Naŭmann, Dresden.

Alilandaj Sciigoj.

Bohemujo.—Per cirkulero de la gazeto "Časopis Českých Esperantistu," ni sciigas pri granda sukceso akirita de Esperanto en Bohemujo okaze de la nunjara Ekspozicio Jubilea en Praha; prepara komitato de tiu ekspozicio ne nur eldonis ilustritajn esperantajn reklamfoliojn pri la ekspozicio, sed ĝi invitos oficiale, en nomo de la "Bohema Unio Esperanta," la kongresanojn Dresdenajn por postkongresa ara vizito al Praha kaj la ekspozicio. La taskon prizorgi ĉiujn bezonajn laborojn, kaj konsili al ĉiuj fremduloj vizitontaj, plezure prenis sur sin la Bohema Unio Esperantista. Interesatoj povas legi pli detalan priskribon en la 4a numero de la suprenomita gazeto, kies redakcio respondos ĉiujn demandojn. Ĝia adreso estas: Praha II, 2023—7, Bohemujo. Specimenoj de la reklamfolioj estas riceveblaj ĉe la B.E.A. per duonpenca pago por afranko. Ni gratulas niajn Bohemajn samideanojn pri tiu ĉi triumfo de Esperanto, kiu certe estos efika allogilo propaganda en tiu lando.

Unuigitaj Ŝtatoj.—Esperanto daŭre progresadas tra la tuta lando. Ankoraŭ du grandaj organizacioj ĵus formiĝis, en PITTSBURG (Pennsylvania), kaj unu en SAN FRANCISCO. En Pittsburg la klubo kunvenas en la Carnegie Institute, kaj al ĝiaj jam dek rondoj da lernantoj estas permesate, uzi la ĉambrojn de la publikaj bibliotekoj en la diversaj kvartaloj de la urbo.—Eble la plej granda elmonro de la efikeco de la propagando dum la lastaj monatoj, estas la decido de la monde-konata Chautauqua Institucio inviti Esperantistojn, kunveni amase por partopreni en la ĉiujaraj libertempaj laboroj apud la lago. Oni aranĝis plenan Esperantan programon, de Julio 20 ĝis 24. Nia amiko, S-ro Privat, kondukos kursojn ne nur por lernantoj, sed ankaŭ por instruistoj de Esperanto. Li estos helpata de Prof. B. Papot, D-ro Lowell, kaj multaj aliaj kompetentaj instruistoj el ĉiuj partoj de la lando. La tuta okazo servos kiel la unua interŝtata kongreso de la Amerikaj samideanoj, kaj sendube havos tre grandan disvastigan efikon.

Svedujo.—La unua Sveda Kongreso Esperantista okazis en la Kolegio Norra Reallärverket en STOCKHOLM, la 16an de Aprilo. Ĉeestis reprezentantoj el ĉiuj partoj de Svedujo, sub la prezido de S-ro Valdemar Langlet kaj D-ro Krikortz. Inter la rezolucioj estis unu, per kiu la Sveda Esperantista Societo esprimis la deziron, povi inviti la kvinan internacian kongreson al Stockholm dum la somero 1909. Sed ĉu ne pli dece estus, ke la Esperantistaro tiujare kunvenu en latinidan landon? Alie, oni estus vizitanta sinsekve tri kvazaŭ germanlingvajn landojn.

Germanlingvaj Landoj.—Per la listo presita sur la kovrilo de la *Germana Esperantisto* ni konstatas, ke ekzistas nun en Germanujo 53 Esperantistaj Grupoj, kaj en germanlingva Aŭstrio 20. Bonege! En DRESDEN oni energie klopodas pri la Kongreso, kaj ĝia programo estos publikigata en la Junia numero de la *G.E.* En VIENO la Esperanta Klubo ĝojige kreskas, kaj havas nun 215 membrojn. En la diversaj nun farataj tie kursoj, partoprenas pli multe ol 200 personoj.—La fondo de "Ligo de la Germanlingvaj Esperantistaj Grupoj en Aŭstrio" baldaŭ efektiviĝos. La regularo estas jam prezentita al la registaro.

Ĉilio.—Ni ĵus sciigas per cirkulero, ke fondiĝis en SANTIAGO de Ĉilo, lastan Decembron, la Ĉila Esperantista Asocio. Prezidanto estas D-ro E. Fraga, direktanto de l' Instituto por Fizioterapio, kaj sekretario, Kapitano H. Espindola, *Casilla 728, Santiago*. Al la nova Ĉ.E. Asocio koran saluton de la B.E.A.

Montenegro.—El letero afable al ni komunikita de amiko, Esperanto bone utilis lastatempe al iu vojaĝanto en tiu lando, kiu povis savi sian fotografilon

pro sia scio de Esperanto. La Princo, diris tiu sinjoro, parolas tre bone la lingvon, kaj ankaŭ pli ol unu reĝa oficisto.

Filipinaj Insuloj.—En interesa artikolo en la Aprila numero de *Filipina Esperantisto*, C. S. Banks (Bureau of Science, Manila) diras: Pasis nur mallonga tempo post la fondiĝo de Esperanta Asocio en la Unuigitaj Ŝtatoj, ĝis stariĝis ankaŭ en la Filipinaj Insuloj ĝenerala organizacio Esperanta, kiu nunmomente kalkulas preskaŭ 500 membrojn, kaj ĉiumonate eldonas bonege redaktatan gazeton. Societoj aliĝintaj kun la centra asocio en Manila fondiĝis en ĉiu granda urbo en la insularo, kaj ankaŭ en multaj urbetoj. Anoj de ĉiuj nacioj aliĝas al la movado, kaj precipe la Filipinoj montras sin Esperantistigemaj. Unu sinjoro, kiu studis la lingvon ne pli ol tri aŭ kvar monatojn, tiel lertiĝis, ke li organizis, kaj trifoje en ĉiu semajno instruas, du kursojn inter la Filipinoj. En Manila sola estas pli ol ses bone organizitaj kaj prosperantaj societoj aŭ kluboj por ekzercado kaj praktikado pri Esperanto. Se estas iu, kiu pensas, ke Esperanto ĝuos ian mallongan glortagon kaj poste mortos, tiu nur ĉeestu kurson aŭ klubon en Manila, kie Filipinoj membroj simpatie deklamas la *Hamleton* de Ŝekspiro, aŭ "The Children's Hour" de Longfellow, kaj kie la multnacia anaro, Filipinoj, Amerikanoj, Hinoj, Japanoj, Germanoj, Rusoj, kaj Francoj, flue parolas pri ĉiutagaj aferoj, ŝercante, gratulante, kaj antaŭ ĉio reciproke simpatiantes; ĉar, plej grava el ĉiuj ecoj de la Lingvo de Espero estas ĝia potenca kapablo, unuigi en pli intima konateco kaj pli forta amikeco diverslingvanojn.

❧ ❧ ❧

Bicikla Karavano en Germanujon.

S-ro Henri de Coppet, komitatano de l' Grupo Pariza kaj ankaŭ fondinto de la Franca "Turing Klubo," elpensis tre allogan projekton: Li proponas al ciklamantoj-samideanoj, kiuj intencas ĉeesti la venontan Kongreson, bicikle, ke ili travojaĝu la sudan parton de Germanujo forirante de Stuttgart.

Per tiu ekvoĵiro, povus esti vizitataj: Nurembergo, unu el la plej rimarkindaj urboj de Germanujo; Bayreuth, urbo famigita de la teatro de Wagner, kaj Karlsbad, konata banstacio lokita en ĉarma situacio en la belega valo de la *Tepl*. Fine oni atingus Dresdenon tra la Saksa Svisujo, kiu tre certe lasus neforgeseblan impreson sur la spiritoj de la partoprenantoj.

Pri la bicikloj, la du rapidumoj konsilindaj por *fari* *agrabla* tiun vojaĝon estas 2 met. 50 por la malgranda kaj 5 met. por la granda, ĉar la voĵiro enhavas en kelkaj partoj iom penigajn deklivojn. Tiuj, kiuj posedas maŝinojn provizitajn nur je unu rapidumo, devos elekti 4 met. 40 maksimume!

Tia vojaĝo, kiu daŭrus 6-7 tagojn po 80-100 kilometroj ĉiutage, estus interesplena je triobla vidpunkto: (1°) ĝi liverus bonegan kaj nekompareblan rimedon por pli intime kaj profite ekkoni tiun ĉi landon; (2°) ĝi fariĝus ĉarma okazo de interkonatiĝo kaj fratiĝo por Esperantistoj, kiuj ne povas uzi la Esperantujon "Weisser Hirsch"; (3°) precipe ĝi helpus laŭ plej forta kaj praktika maniero al la propagando farata aŭ farota de la grupoj aŭ izolitaj samideanoj en ĉiu trairita urbo.

❧ ❧ ❧

Rivera (Tamiza) Ekskurso ĝis Weybridge.

La Kingston'a Esperantista Societo aranĝis ekskurson de tiu urbo ĝis Weybridge (tejbridĝ), okazonta la 13an de Junio. La bileto kostos 3s. 6p. por la vojaĝo kaj temango. Enŝipiĝo je la 3a horo. Oni esperas, ke multaj samideanoj el aliaj grupoj ankaŭ partoprenos en la ekskurso. Sendu nomojn al la Hon. Sek., S-ro F. M. SEXTON, Warwick Lodge, Hampton Wick, Kingston-on-Thames.

Konstanta Komitato de la Kongresoj.

TAGORDO DE LA KVARA KONGRESO.

Konforme al la Kongresa Regularo, akceptita dum la Tria Kongreso, la Konstanta Komitato de la Kongresoj petas la Esperantistojn kaj la societojn kaj grupojn, kiuj havas proponojn por fari, rilate al la temoj studotaj de la Kvara Kongreso, ke ili volu skribi ilin al la Prezidanto de la Konstanta Komitato, 51, rue de Clichy, Paris.

Tiu peto koncernas eĉ la personojn, kiuj jam eventuale publikigis proponojn en ĵurnaloj. Povas okazi, efektive, ke tia propono, kiel ajn interesa ĝi estas, ne estas rimarkita de la komitatanoj; kaj oni havos la certecon ke ĝi estos konsiderata de ili, nur se oni estas sendinta ĝin oficiale al la Prezidanto.

La Komitato memorigas, pri tio, la jenajn artikolojn de la Kongresa Regularo:—

Art. 3a.—Celo de la Kongreso estas la esploro de ĉiuj demandoj komuninteresaj por ĉiuj Esperantistoj, kun escepto de la religiaj, politikaj kaj socialaj demandoj, kiuj ne devas esti tuŝataj en Kongresa kunsido, kaj de la lingvaj demandoj, kies esploro kaj solvo, estas rezervitaj al la Lingva Komitato.

Art. 4a.—Povas esti priparolataj nur la temoj enskribitaj en la tagordon. La temoj, akcepteblaj laŭ Artikolo 3a estas senpere metataj en la tagordon, se ilia esploro ne postulas specialistan kompetentecon.

La temoj, kies priparolado postulas tian kompetentecon, estas metataj en la tagordon, nur post esploro de specialista sekcio.

En la nomo de la Konstanta Komitato de la Kongresoj,
La Ĝenerala Sekretario: GASTON MOCH.

C.O. 140.

ESPERANTISTA CENTRA OFICEJO.

❧ ❧ ❧

Oficiala Gazeto Esperantista.

Laŭ deziro jam de longe esprimita de D-ro Zamenhof kaj de la Prezidanto de la Lingva Komitato, S-ro Boirac, la Centra Oficejo faris la necesajn aranĝojn por ebligi la eldonadon de

Oficiala Gazeto Esperantista,

kiu publikigos la aktojn de la oficialaj institucioj de Esperanto, aldonante al ili ĉiujn eblajn sciigojn utilajn por la propagando.

La rubrikoj ĝis nun antaŭvidataj por tiu organo estas la jenaj:—

I.—Oficiala Parto.

Komunikoj de D-ro Zamenhof.
Lingva Komitato.
Konstanta Komitato de la Kongresoj.

II.—Neoficiala Parto.

Centra Oficejo.
Societoj kaj Grupoj.
Konsuloj kaj Esperanto-Oficoj.
Registaroj kaj publikaj institucioj.
Diversaj sciigoj.
Gazetoj kaj bibliografio.

Pri ĉiuj tiuj temoj, oni publikigos sciigojn kiel eble plej ĝustajn, simplajn faktojn, sen komentarioj aŭ diskutoj.

La gazeto aperos ĉiumonate escepte en Septembro, komencante de Junio proksima.

Prezo de l' abono por unu jaro, kvin frankoj. Redakto kaj administro, 51, rue de Clichy, Paris.

Oni estas petata sin turni al tiu adreso por aboni kaj pri ĉiuj enpresotaj sciigoj.

C.O. 139.

ESPERANTISTA CENTRA OFICEJO.

Pri la Internacia Helpa Lingvo.

PAROLADO DE PROF. BAUDOUIN DE COURTENAY EN
VARSOVIO (5an de Majo, 1908).

La fama pola lingvoscienculo, Prof. Baudouin de Courtenay, havis laŭ la iniciato de la "Varsovia Esperantista Societo" en la granda salono de la Teknikista Societo paroladon pri la lingvo internacia. Pro iom malfrua tempo ni ne citos ĉi tie ĉiujn interesajn detalojn, kiujn disvolvis la parolinto. Cetere por ni Esperantistoj ĉiuj argumentoj por la lingvo internacia estas konataj kaj tiel ni preterlasos ilin dume silente. Ni penos nur turni la atenton de la Esperantistaro sur unu flankon de lia interesa parolado.

Kiel ni ĉiuj scias, Prof. B. de Courtenay apartenis al la membroj de la Delegacio kaj poste estis elektita en la Konstantan Komision. Kun lia rilato al la Delegacio ni havis jam okazon konatiĝi el liaj artikoloj aperintaj tuj post lia reveno el Parizo en la ĵurnalo *Kraj*, en kiuj li rifuzis al la Delegacio kaj la "K. K." kompetentecon en la reformado de Esperanto kaj nomis ĝin "senrajta." En sia parolado li ripetis pli aŭ malpli tiujn samajn vortojn kaj disvolvis sian vidpunkton rilate al reformoj. Laŭ lia opinio ĉiuj proponitaj reformoj estas nur "*serĉado de truoj sur sentrua objekto kaj ne trovinte ilin, farado de ili kaj poste flikado de tiuj ĉi artefaritaj truoj.*" Ĉiuj argumentoj, ke la lingvo Esperanto ne estas pure *à posteriori*-lingvo kaj internacieelementa estas senbazaj; laŭ lia opinio Esperanto en sia konstruado atingis la plejmulton de tiu ĉi internacieco. La Delegacio, kiu prenis sur sin la reformadon de Esperanto, agis, laŭ lia vidpunkto, senpripense: ĝi povis akceptante Esperanton principe, prezenti al la mondo ĉiujn siajn kritikajn opiniojn kaj per tio ĉi sama ĝi estus plenuminta tute sian devon, — la perforta enpaŝo kun trudemaj reformoj estis jam senrajta. — Li mem komprenas bone, ke Esperanto ne estas ankoraŭ perfekta, li kredas, ke tiu ĉi lingvo evolucios, sed ĝi devas evolui kiel viva organismo, ĉar Esperanto malgraŭ ĉiuj kontraŭdiroj estas lingvo tute vivoplena. En la fino de sia parolado la prelegento* aldonis, ke laŭ lia opinio ĉio sanĝiĝas en la mondo kaj Esperanto post longaj jaroj eble malaperos, sed tio ĉi tute ne devas fortimigi la mondon de la lingvo internacia, ĉar tiu ĉi tempo estas ankoraŭ malproksime. La multenombraj aŭskultintoj (ĉirkaŭ 400 personoj) per aplaŭdoj dankis al la prelegento por lia interesplena kaj instrua parolado. La sekvantan tagon preskaŭ ĉiuj varsoviaj gazetoj enpresis pli aŭ malpli longajn recenzojn pri la parolado, favore pritraktante nian aferon.

Z.

El *Pola Esperantisto*.

§ § §

Deklaracio de la Societo "Esperanto" en Lvov

(LEOPOLO) GALICIO-AŬSTRIO.

— Ni presigas la sekvantan deklaracion nur kiel trafe resuman specimenon de multaj similaj ricevitaj de ni el ĉiuj partoj de la mondo. La societoj, kies deklaraciojn ni ne publikigis, volu afable tion al ni pardonu; se ni ĉiujn tiujn presigus, ni plenigus per tio unu tutan numeron de nia gazeto. — RED.

La ĝenerala kunveno de la Societo "Esperanto" en Lvov (Leopolo), okazinta la 9an de Majo, 1908, decidis unuanime la sekvantan deklaracion:—

"Konsiderinte, ke la lingvo internacia Esperanto en ĝia nuna formo montriĝis plene taŭga por ĉiuspecaj internaciaj rilatoj, ke ĝi jam varbis tre grandan nombron da partianoj en ĉiuj civilizitaj landoj, kreis riĉan literaturon, turnis al si atenton de ĉiuj instruitaj homoj

kaj eĉ de registaroj en kelkaj regnoj, ke ĝi fariĝis jam utila en multaj regionoj de internacia agado,

konsiderinte plue, ke tiujn ĉi sukcesojn la lingvo Esperanto ŝuldas grandaparte al la netuŝebleco de ĝia 'fundamento' sankciigita per la decido de la Kongreso Esperantista en Boulogne-sur-Mer,

konsiderinte fine, ke tiu ĉi netuŝebleco ne malebligas iom-post-ioman perfektigadon kaj disvolvon de la lingvo per vojo natura, kaj ke subita, radikala ŝanĝo, altrudita arbitre de iu ajn, povus ne nur pereigi la sukcesojn, ĝis nun de Esperanto akiritajn, sed ankaŭ por longa tempo prokrasti venkon de la ideo mem de lingvo internacia,

la Societo 'Esperanto' en Lvov (Leopolo) deklaras resti fidela al la lingvo esperanta en ĝia nuna formo kaj rifuzas ĉiujn reformojn, ne rekomendotajn de la Lingva Komitato kaj de la Majstro D-ro L. L. Zamenhof.

La Societo konstatas, ke la rezolucio publikigita en *Progreso* N-ro. 1-a, de Marto, 1908 (paĝo 24a), ne devenas de la Societo 'Esperanto' en Leopolo, kiel erare en la titolo de tiu rezolucio estis komprenigita, sed nur de kelkaj anoj de la societo kunvenintaj tute private la 5an de Februaro, 1908, kaj priparolintaj la aferon de la reformo laŭ malbonaj kaj partiaj informoj.

La Societo 'Esperanto' en Lvov (Leopolo) apelacias al la lojaleco de la redakcio de *Progreso* kaj postulas, ke ĝi enpresigu en plej proksima numero tiun ĉi deklaracion.

Samtempe ĉiuj ĵurnaloj esperantaj estas petataj publikigi ĉi suprajn niajn decidojn kaj klarigojn."

DR. BRONISLAW SKALKOWSKI, m.p., Prezidanto.
FREDERIKO BOHIAN, Sekretario.

§ § §

La Praktikaj Ecoj de Esperanto.

Bedaŭrinde ni devas prokrasti ĝis Julio la duan artikolon de S-ro Abato Richardson, pri la Akuzativo, pro la enpresigo de longa listoj de novaj membroj kaj de la sukcesintoj en la lastaj ekzamenoj de la B.E.A. Sed eble tiaj listoj estas eĉ pli efikaj pruviloj pri la praktikeco kaj disvastiĝo de Esperanto, ol la bonegaj sciencaj argumentoj de nia lerta samideano.

§ § §

Internacia Kongreso de la Societoj por la Paco.

De la 27a de Julio ĝis la 1a de Aŭgusto okazos en Londono, ĉe Caxton Hall, Westminster, la Deksepa Universala Packongreso. Tie kunvenos delegitoj el diversaj landoj por kunparoli pri la progresigado de la Paca Movado. Oni jam vigle preparas por la kongreso, kiu estas por ni Esperantistoj speciale interesa pro tio, ke ĝi estas la unua packongreso, en kiu Esperanto estos oficiale sankciita lingvo, laŭ la decido voĉdonita lastan jaron de la Pacifistoj en Munĥeno. Krom la ordinaraĵ kunsidoj, oni aranĝas interesajn flankajn demonstraciojn kaj festenojn.

Por interkonatigi kiel eble plej multe la partoprenontojn, speciala Akcepta kaj Gastigada Komitato (kun S-ro Felix Moscheles kiel prezidanto) klopodos por havigi al la diversaj delegitoj loĝadon ĉe bonvolaj pacideanoj Londonaj. Oni esperas, ke multaj fremdaj amikoj utiligos tion, ĉar granda parto de la valoro de tiaj kongresoj konsistas en la intimeco de la interrilatoj, kiu povas efektiviĝi plej bone per ĉeestado de fremduloj en la familiaj rondoj de anglaj hejmoj. Ĉiujn petojn kaj proponojn pri gastigado oni sendu al la Sekretarioj de tiu Komitato, ĉe la Kongresoficejo, 40, Outer Temple, Strand, London, W.C.

* Prefector, lecturer.

Chronicle.

NEW GROUPS.

Five new groups have affiliated to the B.E.A. this month: WISBECH, NOVA ATENO (Edinburgo), BLYTH (Northumberland), HUDDERSFIELD, and BRIGHOUSE (Yorks.). *Koran bonvenon!*

LONDON.

B.E.A.—The Thursday evening meetings of members in the Reading Room of the Association at Museum Station Buildings have been much appreciated, and have lately become quite international in character.

Battersea.—At a meeting held last month, the Battersea Esperanto Club recorded a resolution of protest against the action of self-styled reformers of Esperanto, and expressed its firm decision to conform to the *Fundamento*.

London Club.—The London Club has had several very interesting evenings of late. On Friday, May 15, the two Presidents (of the B.E.A. and the London Club), Dr. J. Pollen and Mr. Felix Moscheles, paid their first visit on returning from abroad, and took active part in the proceedings. Several colonial friends were also present, including Mr. Cedric White, of Melbourne, who occupied the chair during the usual debate. The subject, *Cu la vivo estas vivinda?* though trite, called forth some earnest and witty speeches. It is pleasant to notice the very marked improvement in the speeches of members, not only as regards correctness of Esperanto style, but also in respect to oratorical ability. The debate on the previous Friday was also of considerable interest. For some weeks the Club had been given to understand that M. de Guesnet, of Paris, who had lately become a member, demanded an opportunity to speak in favour of the new lingual project Ido. As this gentleman had been received into the Club as an ardent Esperantist, his request occasioned some surprise, and naturally a large company gathered to hear him. Mr. Harald Clegg, presiding, introduced the opener of the debate, Mr. Archibald Sharp, who spoke against arbitrary reform. M. de Guesnet followed, and skilfully brought forward the usual arguments, with which most of the members had already become acquainted during the past few months. The speaker afterwards complained that he was not allowed sufficient time to develop his argument, although he actually spoke altogether for more than twenty-five minutes. The other speakers, Messrs. Blaise, Cox, Mann, and Cameron limited themselves to the ten minutes, which is the rule in such debates, and effectively refuted M. de Guesnet's arguments. The proceedings closed with a vote to the effect that the London Club, after consideration of the matter, expressed its confidence in, and adherence to, the principles embodied in the *Fundamento* of the language. The vote was carried, with one dissident. On the 22nd, the Club had the pleasure of welcoming Signor L. Bracci, of Fano, Italy, and Dr. Kroita, of Tokio University, secretary of the *Japana Esperantista Asocio*, who, in a short speech, greeted the Club in the name of our Japanese *samideanoj*, and also gave a few particulars as to the great progress of Esperanto in his country. On the 29th, Herr Sergius Winkelmann, of Dresden, visited us. In his speech he heartily greeted the *Londonanoj* in the name of the groups in Dresden, Weisser Hirsch, Frankfort, Berlin and Hamburg, and gave many interesting particulars about the preparations for the Congress.

South London.—*Kronikisto* thanks those persons who have written to him in connection with the proposed formation of a South London group. As soon as

definite action is practicable, detailed information will be published in this gazette.

THE PROVINCES.

Bedford.—A general meeting of this association was held at the Central Restaurant, High-street, on May 5, under the presidency of Mr. Knight Watson. The hon. secretary, Mr. Ernest Pointer, gave an interesting report on the work of the session. Mr. Knight Watson was elected president for the ensuing year; the hon. treasurer and hon. secretary were re-elected to office.—At a meeting held on April 27, the Bedford Esperanto Association passed a resolution of adherence to the *Fundamento*, and “*Ĉe kunveno je la 27a de Aprilo, la Bedford'a Esperanta Asocio (fondita en 1904) unuvoĉe rezoluciis, ke estas nedisputeble necesega, ke ĉiuj Esperantistoj ne ŝanceliĝu pri la Fundamento Zamenhofa kaj la Deklaracio de Boulogne; kaj ke ĝi plene aprobas la fortan staron de la Brita Esperantista Asocio pri ĉi tiu gravega afero.*”

Burnley.—The “Verda Stelo” Club have lately organised some very successful Saturday afternoon excursions among the members of the various Esperanto groups in the district. These outings have been much appreciated by those who have taken part, and the Club heartily invites any non-members who would like to receive notice of them to send their names and addresses in to the secretary.—A summer Esperanto course, very well attended, has lately been started, under Messrs. Hartley and Currie. The town Education Committee has kindly lent a schoolroom free of charge.

Huddersfield.—Following on Mr. Christen's Esperanto Week, an Esperanto group was formed here on April 16. Mr. W. H. Hirst, F.I.P.S., was elected president; vice-presidents, Mr. Burnell, Miss Garside and Mrs. Horrocks; treasurer, Mr. J. H. Fitton; and secretary, Mr. E. Crowther, 34, Victoria-road, Lockwood. The meeting-place of the group is at the Y.M.C.A. Rooms in John William-street. Already some forty members have been enrolled, and there is every prospect of the society being a strong and vigorous one. It is hoped to affiliate shortly with the B.E.A.

Leeds.—The group here is continuing excellent work. Monday evenings are still devoted to instruction, given by that indefatigable teacher, Mr. J. Hedley-Ince, whom, by the bye, the group is sending to Edinburgh as a representative at the forthcoming B.E.A. meeting. Friday evenings are occupied by lectures and debates, solely in Esperanto, English being forbidden.

The first summer ramble organised by the society took place at Roundhay Park on May 2. Upwards of seventy *gesamideanoj* from Keighley, Bradford, Halifax, Harrogate, Sheffield, Castleford, Huddersfield, Pontefract, Goole, Mirfield, &c., were present. A proposition by the Leeds president, Mr. J. A. Woodhead, was enthusiastically and *unuvoĉe* supported—viz., that arrangements should be made to hold the 1909 B.E.A. General Meeting in Yorkshire. It was decided to circularise the different groups, asking them to send two representatives each to a meeting at Leeds on May 16. The response was more than gratifying, delegates from some fifteen or sixteen towns being present. It was decided that, considering the admirable situation of Yorkshire for the purpose, the proximity of spots of great beauty and interest, the good nucleus of earnest workers and clever organisers in the county, and that a B.E.A. meeting will greatly benefit all Yorkshire towns and give a stimulus to Esperanto propaganda, the representatives of the Yorkshire Esperanto Society invite the B.E.A. to hold its Annual General Meeting in 1909 in Leeds. Messrs. J. A. Woodhead and F. L. G. Maréchal (Leeds), J. Ellis (Keighley), and J. T. Holmes (Bradford) were

deputed to bring the matter forward at the Edinburgh meeting.

Liverpool.—In this district Esperanto continues to make satisfactory progress. The ordinary indoor meetings will be continued during the summer months, and in addition it has been decided to replace the monthly Saturday afternoon meetings, which have been a feature during the winter session, by excursions to various places of interest in the neighbourhood. An attractive programme has been drawn up, arranged as far as possible to suit those who walk and cycle, as well as those who prefer the train. The society hopes to be joined in these excursions by members of local groups, and any Esperantists who may be in this neighbourhood are heartily invited to be present. The acting secretary will be pleased to furnish full details. As the number of persons who can afford the expense of purchasing a ticket for the proposed performance of *Iphigenia in Tauris* at Dresden is necessarily limited, arrangements have been made to make a collection at our meetings for the purpose of purchasing tickets for presentation to those of our members who visit Dresden. The recipients will be chosen by vote. Perhaps other groups may do likewise?

Manchester.—A short course has been arranged for the summer. Meetings will be held on alternate Wednesday evenings in June and July, at which there will be Elementary and Advanced Classes, Miss Edith Eldershaw and Mr. C. Slater acting as teachers. For alternate Saturday afternoons short excursions have been arranged, and friends are cordially invited. On May 9 a very enjoyable time was spent at Altrincham. Members traversed Dunham Park, and tea was taken at Bollington. Later, visits will be made to Worsley, Wilmslow, Southport, Blackpool, and Hayfield.

Newcastle-on-Tyne.—A new group, called "The Printing Court Esperanto Club," has been formed in connection with the offices and works of Messrs. Andrew Reid and Co., Limited, the well-known firm of printers and publishers, of Printing-court-buildings, Akenside-hill, and has already achieved a fair amount of success. Meetings are held every Friday evening at Lockhart's Café, Grainger-street, and great enthusiasm prevails among the members. Altogether there are twenty-seven who have taken up the study of the *kara lingvo*, under the tuition of Mr. J. T. Cook, 27, Oxford-street, who is the acting secretary, *pro tem.*, and it is hoped that many more will be enrolled members of the club, seeing that there are a very large number of *employés* in the firm.

Norwich.—The hon. secretary, Mr. L. C. Frost, returned last month from a three weeks' cruise in the Mediterranean. During the voyage he was able to distribute many propaganda leaflets, and everyone on board ship evinced much sympathy for the Esperanto movement. At Algiers, Mr. Moinard, general secretary of the group, met him in the harbour, and was duly recognised by the green star at his buttonhole. After spending a very pleasant afternoon in his company, Mr. Frost met eighteen of the Algiers Group at a *festeno* in the hotel. His health was drunk, he acknowledged fittingly in Esperanto, speeches were made, and various songs and recitations were given. He was also cordially received in Tunis. Such international meetings, with their sincere manifestations of hospitality by local Esperantists to foreign *samideanoj*, are striking and irrefutable evidence as to the friendly feeling and camaraderie engendered by Esperanto.

Reading.—A combined meeting of the Reading Peace and Arbitration League and Reading Esperanto Society was held in the Friends' Meeting House on Monday, May 11. The chair was occupied by H. M. Wallis, Esq., J.P., and an interesting address was given

by Mr. J. F. Green, M.A., the secretary of the International Arbitration and Peace Association. The lecture was especially instructive for Esperantists. Dr. W. J. Clark, M.A., proposed a vote of thanks, and, quoting the first verse of "L' Espero," pointed out the message of peace which Esperanto had to give to the world. There was a large attendance, and Esperanto literature was extensively distributed. The local Chamber of Commerce have received six entries for the Esperanto Examination—*i.e.*, more entries than for any other two subjects put together.

Weybridge.—Steps are being taken to form an Esperanto society here, and to arrange for the starting of a weekly class. Intending members should write to Miss Lawrence, "Hughenden," High-street.

SCOTLAND.

Edinburgh.—The exhibit of the B.E.A. in the Scottish National Exhibition has attracted much attention, and gratifying notices of it have appeared in newspapers all over the country. Members of the Edinburgh Group have been taking turns at attending to the stand and interesting visitors, and *Cefeĉ* keys have been distributed with a lavish hand. There has been a brisk demand for the large stock of Esperanto books on sale at the official bookstall of the Exhibition, especially from country visitors. Stephens' Inks blotters, together with Esperanto keys, have been given to every stallholder in the Exhibition, and this has led to many inquiries and the purchase of instruction books.

Glasgow.—We regret that in our previous number we erroneously reported that Mr. W. Arthur Ker, A.M.I.C.E., had been re-elected president of the group. The society congratulates itself that Mr. John C. Scott, who has already occupied the position for two years, has once more consented to remain president, while Mr. Ker remains vice-president for another year. Mr. R. J. McLaren is still secretary, while Mr. W. R. Hall becomes treasurer, and Mr. R. Armstrong, jun., librarian. The society is putting forward about a dozen candidates for the London Chamber of Commerce Examination, and it is highly satisfactory to note that some of these are sitting for the Teachers' Diploma. The Esperanto Class held by Mr. R. Armstrong, jun., under the Springburn Educational Association, put forward ten members for the B.E.A. Preliminary Examination, and all have passed. Esperantists living in this district who desire conversational practice are invited to join the Advanced Class. Applications should be made to the hon. secretary, Mr. A. H. Wilson, 122, Balgray-hill.

Perth.—A meeting of the Perth Esperanto Class was held on Wednesday, 13th inst., in the Museum Hall, Tay-street. Mr. Hunter presided over a good attendance. The secretary read his report, showing that ninety-nine members had joined the class, and that the funds in hand would enable the work to be carried on throughout the summer months. It was thereafter agreed to form a group and affiliate with the B.E.A., and it was left to the committee to draw up rules and make necessary arrangements. The following office-bearers were chosen:—Hon. president, Dr. Thomson, Rector of Perth Academy; president, D. McLaren; secretary, Miss W. Wilson.

WALES.

Wrexham.—Professor Christen has given one of his Esperanto "Weeks" here, and it has been most beneficial in its effects. The Mayor, although he looked forward to taking the chair at the opening lecture, was unable to be present, and his place was taken by Dr. Drinkwater, a well-known local physician. A goodly number took tickets for the week's course.

How to Start and Keep Going an Esperanto Group.

By W. M. PAGE,

Hon. Secretary of the Edinburgh Esperanto Society.

There seems to be a curious delusion abroad that it is impossible to start an Esperanto Group without having a more or less expert Esperantist at the head of it. Esperanto is, however, so unlike other languages that it is possible for persons of the slenderest attainments in the language to commence a group with the knowledge that in a few months they will be able to read, write, and speak it in a manner that will be understood by foreigners.

We are all familiar with books which purport to give materials by means of which a foreign language may be learnt without a master and in a few months. Although it is possible to acquire quickly considerable preliminary knowledge of a national language by such text-books, this can only be done by dint of great effort, and a *thorough mastery* of a language can only be gained after many years' persistent study and conversational practice with foreigners. In the case of Esperanto, on the other hand, Esperantists may assert with confidence that it is possible—in fact, it is continually being done—to acquire merely by self-tuition such mastery of the language as will enable one to read, write, and speak it with fluency and ease.

A week before the Cambridge Congress a solitary student from a country town called on me to ask me whether I would advise him to go to the Congress. I was the first Esperantist to whom he had spoken. In a few minutes he had accustomed his ear to the language as spoken by me. Of course, I advised him to go to Cambridge. The first day of the Congress I saw him engaged in animated conversation with a Frenchman, and before the end of that memorable week he was endeavouring to make a record of the number of nationalities represented among the foreigners to whom he had spoken. I think he had managed fifteen.

PRELIMINARIES.

I would recommend anyone desirous of forming an Esperanto group to insert an advertisement in a local newspaper something to this effect:—"ESPERANTO.—Ladies and gentlemen desirous of forming a group for the study of Esperanto are desired to send their names and addresses to Mr. X. Y." Don't be disappointed if only two or three reply.

Arrange to meet in one another's houses at first, if the number is small. A small number in a *hired* room requires superhuman enthusiasm to keep up interest.

STUDY OF THE LANGUAGE.

Elect a leader, who will work somewhat in advance of the others, and set the work to be studied for the future meetings. Let each member write something English into Esperanto for each meeting, and pass it on to another member of the group for criticism. We learn as much by other people's mistakes as we do from our own; and often we can spot other people's mistakes sooner than our own!

Thoroughly study one of the text-books based upon Dr. Zamenhof's *Ekzercaro*, which is a law unto the Esperantist. Thorough study of the exercises—learning them by heart—well repays the student in the long run. Learn the Sixteen Rules, *Plena Gramatiko de Esperanto*, by heart, and get into the habit of referring every difficulty you meet with to these two foundation treatises for solution. Commit to memory "La Espero," "La Vojo," "Preĝo sub la verda Standardo," and learn the inner meaning of Esperanto. Several groups open their meetings by singing "La Espero."

The members should also study some simple Esperanto literature, with the aid of an Esperanto-English dictionary. To begin with, the *vortareto* at the end of "Esperanto for the Million," or "The Whole of Esperanto for a Penny," will do good service. Members should take turns at reading aloud, slowly and distinctly, some passage prepared beforehand, which should be afterwards translated by the listeners, sentence by sentence, without the aid of a dictionary. Anecdotes containing conversational phrases are particularly valuable for this exercise. The *Anekdotoj*, price 3d., recently published by Cefeĉ, is an excellent first book for such practice. The meetings should be carried on with a purpose in view, viz., that every member should acquire the Preliminary Certificate of the B.E.A. This can be taken by correspondence, in the absence of a local *diplomito*.

CONSTITUTION OF THE GROUP.

As soon as the group shows signs of permanent vitality, a constitution should be adopted, and office-bearers—president, secretary, treasurer, librarian, consul, and committee—elected. The two principal rules should be "The objects of the Society shall be the practice, propagation and spread of the auxiliary international language, Esperanto"; and "The Society shall be affiliated to the British Esperanto Association." A subscription should be fixed sufficient to cover the ordinary expenses of the Society, and the affiliation fee of sixpence per member to be sent to the B.E.A. The new Society will then be able to elect a group delegate to the B.E.A. for every ten members.

It is well to have influential *honorary* office-bearers. Dr. Zamenhof should of course be the *Honorary* President, and the postcard from the *Magistro* accepting office will form one of the society's most treasured possessions and an object of veneration for all its future members. The Mayor, the Chairman of the Education Committee, and other eminent persons in the locality should be asked to be honorary vice-presidents. A polite letter should be written to them. They may never have heard of Esperanto before. If they give a favourable reply you may be sure of their influence when anything concerning Esperanto comes before any of the public bodies with which they may be connected.

Write to the local newspapers a short report, stating that your society has been founded, and naming the office-bearers. Lose no opportunity of sending paragraphs to the newspapers about Esperanto. When one of the members obtains the Preliminary Certificate, or the Diploma, send the newspaper a short notice that "Miss A. B., of our town, has obtained the Diploma (or Preliminary Certificate) of the British Esperanto Association."

THE MINUTES.

The secretary should keep minutes, written in Esperanto, of all the group meetings. The minute of the previous meeting should be read at the beginning of the meeting, and its adoption should be moved and seconded by some of the younger members. It gives them an opportunity of hearing the sound of their voices in Esperanto. At the close of the discussion following on the business of the evening, a member—selected beforehand—should move a formal vote of thanks to the principal speaker.

THE DIPLOMA.

Meantime the enthusiastic leaders of the group should prepare themselves for the Examination for the Diploma, *Atesto pri Kapableco*, of the B.E.A. This can be done by correspondence, and in many respects the examination by correspondence is the more valuable to the student. When the Diploma has been gained, the Secretary of the group should write to the Secretary of the Education Committee, School Board or

Technical School, saying that Mr. X. Y. has received the Diploma of the B.E.A., and that in the event of it being decided to introduce Esperanto into the evening schools he will be ready to offer himself as instructor. Probably an unfavourable reply will be received, but the newspapers may report the decision, and Esperanto will receive an advertisement.

MEETING PLACE.

A very good place, perhaps the best place, for the meetings of the Society in its early stages, is a room in a Technical School or School where regular evening instruction in foreign languages is given. School Boards and Education Committees in all parts of the country have given rooms for teaching free of charge, or at a nominal charge for coal and gas.

(To be continued.)

❧ ❧ ❧

Dresden.

Mr. H. Bolingbroke Mudie has just returned from a flying visit to Dresden, and we hope to print an account in our next issue, together with final particulars of the conducted trip to the Congress. In the meantime, will all those who anticipate being able to make holiday from August 7 to 30, and who would like full particulars, write to Mr. Mudie, 67, Kensington-gardens-square, W., and an explanatory circular will be sent. Early application is essential, as the number of the party is necessarily limited.

❧ ❧ ❧

Post-kuponoj por Respondo.

Kelkaj samideanoj plendis, ke ili ricevis kuponojn sen la poŝtstampo de la eldonanta oficejo. Ni ĵus ricevis sciigon de la Brita Poŝtestro, kiu sciigas, ke, kvankam la poŝtstampo devus esti sur la kupono, oni ne malakceptos nestampitajn kuponojn internaciajn.

❧ ❧ ❧

Niaj Blindaj Samideanoj.

Kontentiga kaj kuraĝiga estas, legi en la marta numero de THE BRITISH ESPERANTIST, sur la nomaro, la nomojn de tri blinduloj, kiuj ĵus plenumis la ekzamenon. Ankaŭ bonega novaĵo estas, ke oni proponas traduki aŭ transkribi Braille'en la demandaron por la Esperanta ekzameno de la Londona Komerca Ĉambro, ĉar troviĝas blinduloj, kiuj deziras enskribi siajn nomojn kiel kandidatoj.

Jus alvokis nian helpon, nepre blindiĝonta fraŭlino, lerneja estrino, kiu ĝis nun estras gravan lernejon, enhavantan 3 ĝis 4 cent infanojn. Malfeliĉe, ŝi suferas okulmalsanon, kaj famekonata okulkuracisto certigas, ke ŝi post ne longe blindiĝos. Devige, do, ŝi forlasos la instruadon por el trovi alian vivmetodon. La Braille'an leg- kaj skrib-sistemon ŝi tuj komencas ellerni, ankaŭ la lingvon Esperanto.

Do, ni urge kaj kuraĝe ripetas nian inviton:—"Ke ĉiu grava Esperantista Grupo adoptu, kiam tio estas ebla, blindulon, provizi ĝin per libroj Braille'e skribitaj kaj faciligu al ĝi, ĉiumaniere, la lecionojn kaj la praktikon de Esperanto."

U. uagradan lernolibron, nigre kaj Braille'e skribitan, ni volonte sendos, senpage, al ĉiu grupsekretario, kies grupo aminde okupos sin pri la zorgado de blindulo. La "Primerio" ebligas al vidulo instrui blindulon, tute ne posedante mem la Braille'an skribsistemon.

Plynlimmon-terrace, Hastings. A. J. ADAMS.

❧ ❧ ❧

The List of Members of the British Esperanto Association up to May 15, 1908, has now been printed, and will be forwarded to any member of the Association on receipt of a stamped addressed envelope.

Esperanto.

ESPERANTO? Do I like it? Well, I guess I do, by Jingo!

Every time I chance to strike it, seems a very useful lingo.

'Tis the very cream of jargons, when you get its phrases handy,

And for family confidences it's a perfect Jacob's dandy.

If there's something I'd be telling to my wifey at the table

That would rouse a perfect bedlam, not to say a second Babel,

'Mongst the children, I just put it in the soft and winning phrases

That my grasp of Esperanto at my sure disposal places.

When our cook got rather lively, and was working up a riot,

Till we thought sixteen policemen we should need to keep her quiet,

Just ten words in Esperanto sent her flying through the windy,

For she thought that I was crazy and was looking for a shindy.

Then I find it very useful when the telephone gets phony,

And I want to use expressions rather forcible than tony, I invite the operator to depart at once for Hades;

And when spoke in Esperanto, you can say it to the ladies.

Then it goes, oh, simply bully! when I'm sitting at a smoker,

And become the steady target of some over-witty joker. If my repartee is dormant, and my ready wit is thinnish,

Why, a flick of Esperanto gives the merry lad his finish.

Most of all I find it useful in my efforts literary, For of late ideas are skittish and are more than passing wary;

So instead of writing verses of my own, I'm putting Dante,

Shakespeare, Pope, and Mr. Milton into fluent Esperanty.

I am doing James's novels,—and I tell you it is deuced-Ly delightful for to read them in that language clear and lucid.

I'm rewriting Ade and Dooley, and the essays of Macaulay—

Mr. M. in Esperanto trips along quite Bernard-Shawly.

History and tales and novels, realistic and romantic, Nature-fakes and little papers, *con amore* or pedantic,

Makes no difference what the form is, simple paragraph or canto,

Everything takes on new beauties when embalmed in Esperanto.

From *The Century*. JOHN KENDRICK BANGS.

❧ ❧ ❧

A Joke on Esperanto.

A few weeks ago I gave a lecture on Esperanto to the teachers at Lanark. A week after *The Educational News* in giving an account of it gravely asserted that I had given a lecture on "Esparto." An Edinburgh evening paper took up the joke and hinted that the compositor must have been a "grasser." It seems that a "grasser" is a casual employé in the composing-room of a printing office, and Esparto is a grass well known in commerce.—MR. DAVID S. MELVILLE, *The School House, Leamington*.

The British Esperanto Association (Incorporated).

Annual Report of the Officers and Council, presented to the Members at the Fourth Annual General Meeting, to be held in the Congress Hall of the Scottish National Exhibition, Edinburgh, on Monday, June 8, 1908.

The Council have pleasure in presenting to the members their report on the work and progress of the Association during the financial year ended April 30 last, the first year of the Association as a registered body.

The following statistics, showing as they do the increasingly heavy and correspondingly important labour of the Association, will doubtless be of considerable interest to the members.

NUMBER OF GROUPS AND MEMBERS.

The number of groups affiliated at the beginning of the year was 77, and this number has been increased to 122, the number of group members calculated on the basis of capitation fees paid being 2,730.

A year ago the number of members enrolled had reached 506, but consequent on the incorporation of the Association, members were required to re-register themselves. At the end of the year 1907 there were 448 members on the books, but at the present date the number has reached 720.

This gratifying increase is undoubtedly due to the Council's decision to distribute THE BRITISH ESPERANTIST free to every corporate member, a policy full of risk from the financial point of view, but nevertheless desirable for bringing isolated Esperantists into closer touch with the movement, and for consolidating and strengthening the Central Body.

Satisfactory as the result of this experiment has undoubtedly been, the Council wish to impress on every member the necessity for a considerable and rapid increase. A total membership of 2,000 would ensure the complete success of the decision to include our gazette with the membership subscription, and the Council therefore desire to urge every present member to induce at least one friend to join the B.E.A. immediately.

The number of Fellows at present enrolled is 73, and of these 13 belong to Edinburgh.

EXAMINATIONS.

The work of the Examinations Committee has had very satisfactory results. During the year just passed the Advanced Certificate has been awarded to 137 students, and in the Preliminary Examination 354 Certificates have been awarded. The correspondence examinations continue to be exceedingly popular, 220 sets of papers for the Advanced and 57 sets of papers for the Preliminary Examination having been issued during the year.

ESPERANTO INSTRUCTION.

The Course of Lessons by Correspondence has not fully borne out the expectations of the Council; 35 sets of lessons have been sent out, and it is satisfactory to note that in many cases students have expressed great appreciation of the utility of the lessons, and the generous attention they have received from the teachers.

It may here be mentioned that an increased number of classes has been conducted by the London County Council during the past session; while the success of former examinations by the London Chamber of Commerce and the National Union of Teachers has induced those bodies to continue to include Esperanto as a subject for examination. Esperanto will be included in

the syllabus of the Oxford Local Examinations in 1909. Students are urged to sit for these examinations.

SALES DEPARTMENT.

During the months of March and April records have been kept showing the number of letters and parcels received and dealt with, and also of the outgoing mail: the number per month inwards has averaged 1,470, and the number outwards, 1,700. The yearly totals are thus 17,640 and 20,400 respectively.

A further remarkable and encouraging feature of the past year's work has been the considerable increase in the orders for Esperanto text-books and literature received from English-speaking countries outside the United Kingdom, most noteworthy in this respect being Canada, the United States, the Philippine Islands and Singapore.

PROPAGANDA.

The propaganda work of the Association has been carried on energetically and judiciously; many thousands of pamphlets and keys, with other matter, have been distributed gratuitously. The "Esperanto Weeks," organised by Mr. Christen, have created great interest in the language in the districts visited, and have undoubtedly been the means of bringing into our ranks large numbers of enthusiastic adherents. The Congress held at Cambridge last year also gave a very great impetus to our movement, and served to attract the serious attention of all classes, while proving to the most sceptical the practicability of our language for all general purposes of social intercourse between the peoples of all countries.

Owing to the generosity of Mr. H. F. Höveler, the Association was last year able to open a branch at Queen Victoria-street, London, for the sale and display of literature. This branch remained open for three months, and although the direct pecuniary loss amounted to £10, the indirect gain by advertisement must have been very great indeed.

B.E.A. PUBLICATIONS.

Publications issued in the name of the Association have been:—

The Esperanto Teacher, by Miss HELEN FRYER. (4,000 disposed of since Christmas).

Ali Baba, by Major-Gen. G. COX, B.A.

Congress Report, by IAN WILSON.

La Vojo. Music by R. TOMBLIN.

En la Mondon. Music by Miss A. SCHAFER.

Brilas l' Esper'. Song by C. W. T. REEVE.

Besides these the remainder of the editions of "Ŝi Kliniĝas por Venki" (A. MOTTEAU), "Bardell kontraŭ Pickwick" (W. MORRISON), "Anglikana Dioservo" (Rev. J. C. RUST, M.A.), and "Tria Kongresa Libro" have been taken over by the Association.

A simple book of instruction for children, and a book containing translations of popular English and other songs are in course of preparation.

ESPERANTO AT EXHIBITIONS.

Esperanto has not been overlooked at two of the great exhibitions now being held in this country. At Edinburgh, owing to the enterprise and energy of the local society, a most attractive exhibit of literature has been arranged. At the Franco-British Exhibition the Association has been able to include Esperanto in the exhibit of educational work, and has also arranged with one of the stallholders to display a small stock of our literature, and distribute pamphlets.

FINANCIAL OUTLOOK.

The accounts of the Association do not altogether present so favourable a position as last year; but this is due to the greatly increased expenditure owing to the growing nature of our work, and the consequent provision of more office accommodation and additional

staff. At present, however, the financial position is sound, although a greatly increased revenue will be necessary to maintain this position next year.

ANTAŬEN!

In conclusion, the Council beg to tender their very heartiest thanks to the many voluntary helpers (on committees and otherwise) who have given so freely of their time and labour for the advancement of the movement in general, and the welfare of the Association in particular. To mention names would be invidious; but the Council are sure that those practical and generous friends are content to regard the objects of the cause they serve as fully worthy of their endeavours, and the result of their labours as a sufficient recompense for the time and strength devoted to the fulfilment.

The present outlook for Esperanto is, indeed, an inspiring one. We live in an age of intense intellectual and commercial activity, and the growing frequency of international fraternisation and co-operation, as evinced by the continual exhibitions and congresses at home and abroad, justifies us in looking forward with calm confidence to the time when Esperanto will be as essential and unquestioned a factor in our daily intercourse as are now the railway, the steamship, and the telegraph.

CANDIDATES FOR MEMBERSHIP.

EXTRACT FROM RULES.—"If no objection shall be lodged within fourteen days, the Secretary shall inform the candidate that he is admitted as a member."

Miss E. M. ABLETT, L.L.A., 9, Parkhurst-road, Bowes Park, London, N.; Miss C. ALLEN, Dean Cottage, North Berwick; S. J. BAILEY, "Woodville," Dean-road, Godalming; Mrs. BARBER, 10, Palmerston-mansions, Queen's Club-gardens, London, W.; W. H. BARNES, Bridge House, Wickham, Hants; C. W. BARTON, G.E.R. Station, Cromer; J. G. BAXTER, 29, Wellfield-road, Walton, Liverpool; Mrs. BELLISE, 60, Blomfield-road, Maida Hill, London, W.; Rev. R. C. BINDLEY, Mickleover Vicarage, Derby; Miss H. E. BONE, 38, Deptford-bridge, Greenwich; L. BRACCI, Fano (Marche), Italy; F. BURTSCHI, 57, Haddington-road, Dublin; A. B. BUCKLOW, 4, Station-road, Moreton-hampstead, Devon; S. CLEMENS, c/o J. W. Hall, The Flatts, Thirsk, Yorks; R. COLQUHOUN, 65, West Clyde-street, Helensburgh, N.B.; J. J. COSTELLO, 67, Harberton-road, Upper Holloway, London, N.; J. CUMMINGS, 21, Mill-street, Alloa; Miss A. L. DARBY, 55, Benthall-road, Stoke Newington, London, N.; Miss A. DASHWOOD, West-hill, West-street, Ryde, I.W.; H. C. DRUMMOND, Westerlands, Sterling; J. W. EGGLETON, Haubinda, near Streusdorf, S. Meiningen, Germany; Miss A. ELLIS, 22, Salisbury-avenue, Colchester; W. G. FINDLAY, 28, Doyle-street, Balham, London, S.W.; J. GOURLAY, Fir Tree Cottage, Woodford-green, London, N.E.; Miss A. HAMEL, 14, Derby-grove, Nottingham; P. HARRIS, The Library, Buckhurst Hill, Essex; C. L. HINTON, 5, Vine-street, Romford, Essex; R. C. HOCKING, Imperial Hotel, London, W.C.; O. HOENICKE, Winchester House, Old Broad-street, London, E.C.; Mrs. HOGG, Stratford, Rathgar, co. Dublin; T. HUDSON, 234, Dewsbury-road, Leeds; D. HUNTER, Victoria-villas, Blackrock-road, Cork; J. H. HUTCHINGS, 47, Whitefriars, Chester; J. HEDLEY INCE, 28, Simpson-grove, Hall-lane, Armley, Leeds; Miss E. F. KING, 22, Salisbury-avenue, Colchester; E. LANGRIDGE, Dane Hill; T. A. LANSDELL, 18, Birkbeck-grove, Acton, London, W.; T. M. LAYCOCK, 14, Bath-road, Bramley, Leeds; E. O. E. LEGGATT, 27, Ladbroke-grove, London, W.; A. LOCKHEAD, Eastcliffe, Lightcliffe, near Halifax, Yorks; Mrs. M. B. MAGNESEN, The Hawthorns, Elmfield-road,

Bromley, Kent; C. C. MARKHAM, 2, Houndgate, Darlington, co. Durham; J. V. MOFFAT, 30, Longmead-road, Tooting, London, S.W.; W. MORISON, 33, Queensborough-terrace, London, W.; Mrs. MORTON, Burman House, Henley-in-Arden, Warwickshire; W. MORTON, 139, Lathian-road, Edinburgh; A. S. MULKERNS, 160, Union-street, Plymouth; A. PALMER-JONES, 173, Ashton-lane, Perry Barr, Birmingham; G. PORTER, National Provincial Bank, Sunderland; R. W. POWELL, Westel, Cumberland County, Tennessee, U.S.A.; A. PRIDE, "Rosebank," Errol, Perthshire; Miss A. H. READ, 6, Oakwood-street, Sunderland; F. C. RHODES, 21, Ashville-terrace, Oakworth, Yorkshire; J. H. ROBERTS, 8, Carlton-terrace, Weston Mill, St. Budeaux, Devonport; L. H. C. RODENHURST, "Deneholme," Jesmond-park E., Newcastle-on-Tyne; J. D. RODGERS, 129, Brereton-street, New Clee, Grimsby; Miss N. F. ROWSTRON, 135, Chester-road, Sunderland; Miss R. SAINT, c/o W. Kendal, Estate Office, Campden-hill-court, Kensington, London, W.; J. A. SALTER, 8, Sydney-street, London, S.W.; F. PEAKE SEXTON, "Warwick Lodge," Hampton Wick, Kingston-on-Thames; F. W. SERVICE, 11, Norfolk-street, Sunderland; C. W. SHANKS, c/o Mrs. Pennington, Bridge-street, Leatherhead, Surrey; G. SHERLOCK HUBBARD, 12, King-street, Wellington, Salop; Miss A. L. SIM, Norway House, Portslade, Sussex; Miss K. SMITH, 58, High-street, Southend-on-Sea; P. STALKER, 7, Marton-street, Leith; R. STEVENSON, West Point, Kilwinning, N.B.; C. A. STITT, 29, Cluny-gardens, Edinburgh; T. J. STOBART, 50, Shipman-road, Forest Hill, London, S.E.; Rear-Admiral H. M. T. TUDOR, Spreyton, Stoke-next-Guildford, Surrey; O. R. TRAVERS, 171, London-road, St. Leonards-on-Sea; V. W. THOMPSON, Highfield-villas, New Manston Cross Gates, near Leeds; S. G. THROSSEL, "Holly Bank," Latchford, Warrington; G. WALLACE, 74, Riversdale-road, High-bury, London, N.; C. WALLS, Cuttlehill Cottage, by Crossgates, Fifeshire; G. C. WALTON, 92, Graham-road, Southampton; A. E. WATSON, 94, St. Ann's-road, Rotherham; J. R. WATSON, M.D., "Viemfield," Peebles; H. WHITE, "Arnleigh," Eaton-road, Ilkley, Yorks; F. J. WEST, Micklehead-green, Rainhill, Lancs.; Mrs. YATES, 24, Greenside-place, Edinburgh; Miss M. L. BLAKE, 35, Harlesden-gardens, N.W.; J. GOLDIE, 15, Step-row, Dundee; R. S. BRUCE, 28, Castle-terrace, Edinburgh; W. W. HARPER, 5, South-grove, South Tottenham, S.W.; Miss F. T. ATKINSON, 3, Camden-place, Cambridge; Miss E. MOULD, Combermere, Queen's-road, Tunbridge Wells; R. R. TREDGOLD, 27, Belvedere-road, Upper Norwood, S.E.

NEW FELLOWS.

Miss A. B. MACKENZIE, Miss ELLA D. DEANS, Miss M. C. JOLLY, M.A., Miss ANNIE ROBB, JOHN DISHART, LEWIS J. CAW, ANDREW WILSON, A.M.I.C.E., CHARLES T. MACGREGOR, M.A., all of Edinburgh; Rev. JAMES A. HARRISON, Newcastle-on-Tyne.

PASSED ADVANCED EXAMINATION.

(Atesto pri Kapableco.)

*J. T. POLLARD, Buxton; W. L. CHURCH, Boston, Mass., U.S.A.; CHAS. D. BAXANDALL, Lancaster; *Miss E. VON ADELSTEIN, Edinburgh; WM. LEES, Greenock; Miss M. E. LODGE, Blackpool; *T. GRAHAM BAILEY, Wazirabad, Panjab, India; Corpl. E. GORDON LEE, A.S.C., Khartoum, Soudan; *ANDREW LEIPER, Glasgow; C. FOSTER, Miss M. C. FERGUSON, *Miss L. IDDON; *P. FOSTER, Science and Art Schools, Southport; *WALTER H. FOX, Chicago, Ill., U.S.A.; ROBERT W. HARDING, Upper Holloway, N.; A. E. HEPTON, Hull; Miss J. H. BARLOW, Brighton; *Lieut.-Col. D. ST. JOHN GRANT, I.M.S., Lahore, Panjab, India; JOHN CUTHBERT, Glasgow; JOSIAH COTTON, St. Albans; Miss H. H. MILNE, Joppa, Edinburgh; A. T. WHITE,

HEAD, *J. H. FRASER, Miss R. C. FORBES, Miss D. B. McDONALD, *Miss B. H. WANLESS, *Edinburgh*; Mrs. A. FREKE, M.P.S., *Streatham, London, S.W.*; *Rev. H. B. NICHOL, *Murrayfield*; *P. D. DYKE, *Brockley, London, S.E.*; *Wm. E. COLLINSON, *Wandsworth Common, S.W.*; Miss M. L. CHALCROFT, *Blackheath, London, S.E.*; Wm. LEVIN, *Culif, U.S.A.*; *Miss E. G. SHERRIFF, *Roslyn, Dunedin, New Zealand*.

PASSED PRELIMINARY EXAMINATION.

*BJARNE I. SIMONSEN, cand. philos, *Kristiania, Norway*; GEO. G. MILLER, *Miss JEAN BAIRD, *ROBERT HAMILTON, JOSEPH HARDIE, W. RUSSELL, W. G. SNEDDON, *Miss S. B. ROBBIE, *Miss S. BROWN, *Miss M. J. C. MACTAGGART, *H. D. M. McOMISH, *Miss E. HART, *Miss E. CRAWFORD, *J. TAYLOR, Miss L. CALDWELL, *R. W. McFARLANE, *DAVID DUNLOP, *Miss F. M. McLAREN, *Miss M. STEWART, *Glasgow*; *Miss M. B. MILLAR, *Paisley*; *Miss M. K. DOLAN, *Bothwell*; *J. DONALDSON, *Renfrew*; *J. STIRLING, *J. G. MCGALL, *Clydebank*; J. C. DAWSON, *Parkhead*; *A. J. T. DUNCAN, *Crosshill*; *W. CONACHER, *Newcastle*; J. R. BALFOUR, *Beith*; *Miss M. GILMOUR, *Grangemouth*; Miss J. R. T. WATSON, *Pollokshields*; *F. PEARSON, *Yoker*; *J. A. WILLIAMS, *Miss G. KENNEDY, *A. KENNEDY, *Miss R. KENNEDY, Miss F. KENNEDY, H. McWILLIAMS, Miss E. KENNEDY, *Winnipeg, Manitoba*; *Miss E. ORCHARD, Miss A. HAMMOND, J. DWIDEY, *Epworth*; J. A. ROBINSON, *Haxey*; Miss K. HARRISON, *Belton*; *ROBERT T. PEAKE, *Tonbridge*; *Mrs. EMMA SHIELL, *Miss W. BENSON, R. C. E. SCARLE, *Streatham, London, S.W.*; Miss A. JENKINS, Miss MARY HOLMES, *W. Norwood, London, S.E.*; *Miss M. H. KEY, *Caterham*; *Misses E. SARGENT, *E. E. MAGNALL, *J. FULLERTON, *M. A. CALDWELL, E. A. DEAN, *Miss A. G. CALDWELL, *Technical School, Leigh, Lancs.*; *J. LAWRENSON, *J. W. ORMEROD, *Miss E. T. HARTLEY, *Prescot*; *Mrs. A. B. GLOVER, *Mrs. J. BARTON, *Miss M. A. ASPINALL, *Miss C. A. ASPINALL, *J. A. YOUNG, C. J. YOUNG, *E. L. CHALLENGER, *J. H. LAMB, *Miss H. W. THOMPSON, *H. VALENTINE, P. KNOWLES, *St. Helens, Lancs.*; *Dr. S. MCBURNEY, *Melbourne, Australia*; *Miss E. M. CLARKE, *JAMES SNAPE (Blindulo), *Miss A. TUCKER, Miss S. E. WOOD, *P. L. ROBERTS, *Miss F. BROUGHTON, *Miss E. SMITH, *Miss M. A. BROWN, Miss M. B. WILDING, *R. GRAHAM, *Liverpool*; Miss M. M. JEFFREYS, *Wavertree*; *M. MASON, *Liscard*; *Miss E. E. HODSON, *Birkenhead*; *Miss B. RHODES, *Mrs. E. MILLINGTON, *Mrs. E. SANDFORD, *Miss E. C. WATERHOUSE, *Miss A. B. RIERA, *Miss A. BAKER, *Miss M. C. FERGUSON, ALBERT THORPE, Miss D. DAVIES, Miss G. H. THOMSON, *Victoria Science and Art Schools, Southport*; *T. B. ROGERS, *Kirkby*; *F. A. JOHNSON, R. G. CUNDY, *E. W. OUTEN, *E. EMIL SIPMAN, C. ANDERSON, Mrs. E. ROWLAND, Mrs. E. DONNELLY, Misses *M. A. TRISTRAM, *M. DE HERSANT, E. M. LLOYD, E. E. MARRIOTT, *F. YOUNG, *Nottingham*; J. GOLDIE, Misses M. B. HUTCHESON, L. BLETCHART, E. M. MILLER, ALFRED A. SLIDDEBS, *J. BEVERIDGE, *W. A. YOUNG, *Dundee*; W. MCCREIGHT BROWN, *Newcastle-on-Tyne*; *Miss M. A. WEBSTER, *Stockport*; *C. W. BARTON, *Cromer*; Miss M. HARDWICK, *Altrincham*; *P. J. LYTTON, *Denton, nr. M'ter*; E. BATTY, Miss M. BROBSON, RD. NEWALL, *Manchester*; *Wm. W. BORROWS, *Sale*; D. W. M. JENKINS, *Liverpool-road, London, N.*; *C. P. TOMPSON, *Stoke Newington, N.*; *W. A. BRYANT, *Ilford*; *Wm. H. F. WILLIAMS, *Harrow-road, W.*; *J. R. HILTON, *Yiewsley*; Miss M. E. THORNLEY, *Hyde*; *P. BALDWIN, Miss F. E. KILNER, E. HILES, Miss F. H. BROWN, *Stockport*; J. E. MAKIN, A. F. WILLIAMS, *Stockport*; J. DRENNAN, *Hulme*; *J. H. WATERS, *Openshaw*; *Miss L. M. NELSON, *Westcliff*.

on-Sea; J. O. YOUNG, *West Drayton*; *J. WOODFIELD, *Marylebone, N.W.*; R. W. GREAVES, *Bowden*; *Miss E. MCGIBBON, *Miss A. MARTIN, *Mrs. E. F. DAVIDSON, *Rev. J. A. ROBERTSON, *Miss E. S. GUN, Mrs. J. ROBERTSON, JAS. GRAHAM, *Corstorphine*; J. P. JAMIESON, Miss K. E. MACDONALD, J. Y. DUNCAN, Miss M. SIMPSON, R. G. LISTON, Mrs. ELLA PAGE, Miss E. C. PRICE, Miss M. STEPHEN, Miss H. GRAY, Miss B. W. DEAS, Miss C. M. CURRIE, *Miss A. G. WIGHT, THOS. L. RENTON, Miss A. McGRATH, Miss A. G. MURRAY, Miss H. SHARP, Miss J. MURRAY, Miss E. P. J. PONTON, Miss L. E. MEARS, *H. F. FRASER, Miss E. MILLAR, GEO. W. CAMPBELL, Miss B. T. A. MURRAY, *Mrs. A. J. KERR, Miss I. WANLESS, ALEX. MACARTHUR, J. W. PLUMMER, Miss M. B. HART, Miss E. MACKIE, *Miss I. BOOTH, *Miss A. K. McMURTRIE; Miss L. T. DRUMMOND, FRANK W. KEDDIE, *Miss A. T. WEMYSS, *Miss M. K. VOGLER, Miss D. Y. STEPHEN, Wm. M. ROSS, W. C. BURNS, Mrs. E. GIBB, Miss K. S. MAXTON, Miss J. BISSETT, *Edinburgh*; Miss L. RITCHIE, Miss E. L. DOWNIE, JOHN BLACKIE, Miss A. FRASER, *Wm. SCOTT, *Miss N. SCOTT, *PETER STALKER, *Leith*; *JAMES BLACK, *East Calder*.

N.B.—We hope that all successful candidates up to the end of April have now received their certificates.

* Denotes that the candidate has passed with distinction.

Internaciaj Ĉekoj.

Niaj legantoj estos interesataj ekscii, ke la Svisa Bank-Unio (Swiss Bankverein) ĵus eldonis ĉekojn esperante presitajn, sur kiujn oni povas meti la valoron per Spesmiloj.

Sur la dorso oni trovas tabelon de la kambia valoro de la spesmilo, laŭ diversaj naciaj mon-unuoj.

La unua ĉeko, subskribita de S-ro René de Saussure, la iniciatinto de la Spesa sistemo por esprimi internacie monajn valorojn, estis pagebla al D-ro Zamenhof, kiu kvitancis ĝin, kaj sendis ĝin al Londono pagebla al S-ro H. B. Mudie.

Tio ĉi do instigis novan manieron propagandi, ĉar ĉekoj internacie redaktitaj estas tuj rimarkataj de tiuj, kiuj ilin vidas kaj negocas.

La Scienca Oficejo en Genevo sendis al ni ankaŭ specimenon de plua ĉeko, ĝenerala, kiun ĉu Esperantisto povas taŭgigi por sia banko, surskribante mane ties nomon. La "Oficejo" esprimas la esperon, "ke multaj samideanoj uzos ilin por fari vojaĝojn eksterlanden, ekzemple por pagi karton por la Dresena Kongreso, k.t.p., kaj ankaŭ en la komerco kun ne-Esperantistoj," ĉar ĝi opinias, ke vojaĝante tra diverslandaj bankoj, tiuj ĉekoj estos bonegaj propagandiloj en komercistaj kaj industriaj rondoj. La ĉeklibroj estas haveblaj ĉe la Scienca Oficejo, 8, rue Bovy-Lysberg, po 50 Sd. (15.) por unu kajero kun 50 ĉekoj.

S-ro R. T. Fanshawe.

Kun tre profunda malĝojo ni ĵus ekscelis pri la bedaŭrinde frua morto de nia amiko kaj kunlaboranto, S-ro Rupert Temple Fanshawe, Distrikta Policestro, Ralpur, Centraj Provincoj, Hindujo, je la aĝo de 32 jaroj. Multaj el tiuj, kiuj ĉeestis la Kongreson en Cambridge, tre bone rememoros lin kaj lian fervorecon por nia afero. La lastajn du jarojn li estis okupata pri la preparado de verko, kiu estos sendube trege utila por Esperantistoj, *Konkordanco de la Fundamenta Arestomatio*. Li estis la dua filo de Sir Arthur Fanshawe, K.C.I.E., al kiu ni respektive sendas la esprimon de nia sincera kondolenco.

Fako de Korespondado Internacia (F.K.I.).

Sub tiu ĉi rubriko oni enpresas malgrandajn anoncojn de tiuj el niaj legantoj, kiuj deziras korespondadi kun alilanduloj. Ĉiu anoncanto devas pagi ses pencojn (25 spesdekojn) por trilinea enpresaĵo kiel sube (pli ol tri linioj po tri pencoj por ĉia komencita linio); ĉiu MEMBRO de la Asocio havas la rajton fari unu enpresaĵon senpage. *Bonvolu skribi legeble, rekte al la Redakcio.*

368. **Orilla (Ontario, Kanado).**—S-ro R. M. Chase, klasiklingva instruisto, deziras korespondi kun samprofesiaĵoj ĉiulandaj.

371. **Chicago (Illinois, U.S.A.).**—F-ino N. A. Nolan, 839, North 53rd Avenue, deziras interŝanĝi ilustr. pkartojn kun geesperantistoj en ĉiuj landoj.

375. **Komarom (Hungarujo).**—S-ro Müller Károly, instruisto; sendos poŝtmarkojn el Hungarujo, Aŭstrio (jubileajn), Montenegro, Serbujo (ankaŭ 1901, 1903, 1904 ĝis 5 Dinar), kontraŭ francaj, anglaj kolonioj kaj malnovaj Eŭropaj landoj laŭ Katalogo Sent aŭ Tvert-Tellier.

390. **Roanne (Loire, Francujo).**—Max Bousquet, 4-jaraĝa, *Lycée de Roanne*, disdonos dum unu jaro (ĝis Jul. 1909) portretojn de si mem, grupojn de gelernantoj pri Esp. de sia patro, poŝtk. ilustr., k.t.p., al ĉiuj geamikoj de la mondo, kiuj sendos al li ion agrablan (gaz. ilustr., bild., fotografaĵ., kuriozaĵ., k.t.p.) kun kelkaj tre leg. vortoj.

391. **Lewisham (London, S.W., Anglujo).**—S-ro V. Grimmit, 209, High-street, dez. korespondadi kun gealilandanoj per ilustr. poŝtkartoj. Tuj kaj ĉiam respondos.

392. **Attica (Ohio, U.S.A.).**—S-ro S. L. Stutzman deziras interŝanĝi ilustr. poŝtkartojn kun gesamideanoj. Ĉiam respondos.

393. **Villeneuve (Aube, Francujo).**—F-ino M. Bérat deziras korespondadi per p.k. kun gesamideanoj de ĉiuj landoj. Ĉiam respondos.

394. **Burnley (Anglujo).**—S-ro W. B. Currie, *La Verda Stelo, Stoneyholme*, deziras korespondi per ilustr. pkartoj aŭ letere kun gesamideanoj de Norvegujo, Serbujo, Turkujo, Japanujo kaj Peruo. Ĉiam respondos.

395. **Vys Myto (Bohemujo, Aŭstrio).**—S-ro K. Unger (en farmacio) volas korespondadi kun alilandanaj samideanoj.

396. **Hillhead (Glasgow, Skotlando).**—S-ro Richard J. MacLaren, 2, Vinicombe-street, dez. korespondadi kun franco lernanta la anglan lingvon por reciproka ekzercigado en la franca, angla kaj esperanta lingvoj.

397. **Bradford (Anglujo).**—S-ro Wm. T. Crossley, 197, Undercliffe-street, dez. interŝ. pkartojn kun ĉiulandanoj. Ĉiam tuj respondos.

398. **Sumi (Harkovsky gub. Rusujo).**—S-ro Gleb Obuhov, *Realnaja ul. dom Homorskoj*, deziras interŝanĝi ilustr. pkartojn kun alilandanoj.

399. **Leeds (Yorkshire, Anglujo).**—S-ro J. Hedley Ince, preskorektisto, 28, Simpson-grove, dez. alilandajn korespondantojn kaj ankaŭ gekorespondantojn por siaj kursanoj.

400. **Labasa (Fiji).**—S-ino M. Robertson (Esp. 14,668) deziras turni la atenton de siaj korespondantoj al sia nova adreso: *Carringham, Gordon-avenue, Kew, Melbourne, Victoria, Australia.* (44)

401. **Washington, D.C. (U.S.A.).**—S-ro Edwin A. Heilig, 1530, U-street, N.W., deziras korespondo per leteroj aŭ poŝtkartoj kun alilandanoj. Ĉiam respondos.

402. **Magdeburg (Germanujo).**—S-ro Hermann Wuttke, dektrijara, *Pionierstrasse 21*, deziras korespondi per poŝtkartoj ilustritaj.

403. **West Ham (Anglujo).**—La loka Grupo deziras korespondadi kun alilandanoj; nur poŝtkarte. Skribu al S-ro V. R. Williams, 84, Park-road.

404. **Buckhurst Hill (Essex, Anglujo).**—S-ro Percy Harris, *The Library*, deziras korespondadi kun alilandanoj pri la kutimoj, k.t.p.; nur letere.

Por la Dresena Kongreso.

LA KATOLIKA KOMITATO estas jam starigita. Jen la nomoj de la komitatanoj:—

Prezidanto: La Respektinda Kanoniko PICHOT, Prezidanto de la "Institut de la Paix," Monaco.

Sekretario: Abato AUSTIN RICHARDSON, Profesoro de la "Institut St. Louis," Bruselo.

Direktoro de la Diservoj dum la Kongreso: Pastro FROHNS, Paroĥestro de Warstade, Hannovero.

Sekretario de la "Societo Katolika Internacia" (S.K.I.): Abato DERROITE, Vikario, Parizo.

Sekretario de la "Pastra Esperantista Frataro" (P.E.F.): Abato RICHARDSON.

La Sekretario de la "Abelejo Esperantista" Societo Internacia por Komercistoj estos baldaŭ anoncita. N.B.—Estas akceptataj kiel anoj, ĉiuj komercistoj esperantistaj, katolikaj aŭ nekatolikaj.

Internacia Asocio de Instruistoj.

"*Propagandi nur inter la plenaĝuloj estas kvazaŭ klopodi por plenigi la barelon de la danaidinoj.*"—El la parolado de S-ro Boirac dum la 1a Esp. Kong.

Kiu provis disvastigi Esperanton inter junuloj kaj infanoj, tiu sendube povis rimarki, ke la laboro en tiu ĉi rilato iras dekfoje pli facile, ol inter la plenaĝuloj, kaj "varbi inter maljunuloj estas labori vane, ili baldaŭ mortos" (*Privat, en Bulonjo*).

La organizado de propagando inter geinstruistoj estas do tute necesa, ĉar oni povas facile kompreni, ke la varbo de unu instruisto al nia afero signifas samtempe esperantistigon de la lernantaro de tiu lernejo, en kiu li instruas.

Krom tio, ni bezonas bonajn esperantistajn instruistojn. Ĉiu ne povas esti instruisto, kiom granda estas lia deziro. Varbante instruistojn, ni akirus bonegajn helpantojn.

Eltrovi bonan kaj simplan metodon por paroligi rapide Esperanton, organizi korespondadon inter instruistoj kaj lernantoj de la tuta mondo, helpi al la eldonado de libroj, organizi vojaĝojn de la lernantoj kun instruistoj en fremdajn landojn dum libertempo, fondi internaciajn koloniojn en ĉiuj landoj kie la instruistoj kaj la lernantoj povos pasigi la libertempon en rondo de siaj amikoj ĉiulandaj: tio estas la laboro de la I.A.I.

Ĉiuj personoj, kiuj interesas sin pri tiaj laboroj, devas korespondadi kun ni kaj aliĝi al la Asocio. Ni dankas la instruistojn, kiuj jam petis pri sciigoj. Ili baldaŭ ricevos *Le Nord Pédagogique*, en kiu S-ro Durieux, komitatano, enpresigos la provizoran regularon. Renkontiĝo en Edinburgh.

F. L. G. MARECHAL,

Prezidanto de la Internacia Asocio de Instruistoj,
Esperanto House, Kingston-terrace, Leeds.

Esperantista Marista Ligo.

FRANCA SEKCIO.

La Franca Sekcio de la Esperantista Marista Ligo estas de nun organizata.

Gia komitato konsistas el:—S-ro Rollet de l'Isle, hidrografiisto ĉefingeniero, prezidanto; S-ro Duchochois, ŝiparmisto, prezidanto de la Grupo de Boulogne-sur-Mer, vicprezidanto; S-ro Rene Mesny, profesoro de navigacio, kasisto-sekretario; S-ro Samuel Meyer, ŝipmakleristo, helpa sekretario; S-ro D. Cot, precipa hidrografiisto, membro; S-ro Fahrner, veselleŭtenanto,* membro.

Vic-Admiralo Bayle bonvolis akcepti la honoran prezidantecon, kaj Vic-Admiralo Gigou, la titolon de honora membro.

Nun la Franca Sekcio klopodas por starigi alinaciajn sekciojn; jam ĝi havas korespondantojn, kies nomoj estas:—S-ro Southcombe, 16, Stanford-avenue, Brighton (Anglujo); S-ro Coço, maŝinisto, v/ŝ Nadejda, Varna (Bulgarujo); S-ino G. Monster, 54, B. Osterbragade (Danujo); S-ro Emilo Elenius, en Suursaari (Finlando); S-ro D-ro Mybs, 68, Markstrasse, Altona a/E (Germanujo); S-ro G. Cernohovstov, 40, loĝ. 25 Malyj pr, Peterburgo V.O. (Rusujo).

ROLLET DE L'ISLE, Prezidanto.

R. MESNY, Sekretario.

Parizo, Aprilo, 1908.

* La malnovaj militaj ŝipoj estas nomitaj *veseloj, fregatoj* aŭ *korvedoj* (Provo de Marista Terminaro).

Vojaĝo per Esperanto.

Kiam oni propagandas nian karan lingvon, oni ĉiam diras, ke ĝi estas tre utila por vojaĝantoj, sed tre ofte la homoj dubas pri tio, kaj oni povas pruvi tion nur per malnovaj kaj maloftaj ekzemploj.

Por aliĝi iom tiun ĉi staton ni, du rusaj junaj Esperantistoj, intencas fari vojaĝon per Esperanto kun propaganda celo. Ni uzados dum la vojaĝo laŭ ebleco nur Esperanton kaj, vizitante esperantistajn grupojn kaj societojn, aranĝados literaturajn vesperkunvenojn, prezentadojn, raportojn, paroladojn, k.t.p. Jen landoj tra kiuj ni traveturos: Norvegujo, Svedujo, Danujo, Francujo, Hispanujo, Norda Afriko, Italujo, Svisujo kaj Germanujo (al la Kongreso). La vojaĝo daŭros de la komenco de Julio ĝis la mezo de Septembro, 1908.

Se la Esperantistoj volos helpi al nia afero, sendante al ni informojn (pri la kosto de veturado kaj vivado, pri la stato de esperanta propagando, pri la plej bonaj rimedoj de propagando dum la vojaĝo, k.t.p.), ili per tio helpos sian propagandon.

Ĉiu persono aŭ grupo, kiu sendos al ni iajn utilajn informojn, ricevos bele faritan poŝtkarton kun niaj portretoj.

Adreso: Rusujo, St. Peterburgo, *Nikolajevskaja 33 loĝ. 24.*

NIKOLAO ALEKSANDROV.

GEORGO ĈERNOĤVOSTOV.

* Estas nepre necese, ke vi ankaŭ vizitu Anglujon; ne timu la mallongan martransiron!—(RED. B.E.)